

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 31

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Οκτώβριος 2012

*Ν' ἀγαπᾶς τὴν πατρίδα, ἀκόμα κι ἂν εἶναι ἄδικη
(Πλάτων)*

Τὸ στιλέτον

Γεωργίου Βλάχου

Τὸν πόλεμον αὐτὸν δὲν τὸν ἐζητήσαμεν, δὲν τὸν προεκαλέσαμεν, δὲν τὸν ἠθελήσαμεν. Μᾶς ἐπεβλήθη. Μᾶς ἐπεβλήθη κατὰ τὸν χυδαιότερον, κατὰ τὸν σκαιότερον τρόπον. Ἄμα ἔμειναν οἱ προπηλακισμοὶ ἀναπάντητοι, ἅμα ἠκούσθησαν μὲ σιωπηλὴν ἀπάθειαν αἱ προκλήσεις, ἅμα κατεβλήθη προσπάθεια ὅπως ἀγνοηθῇ καὶ αὐτὴ ἡ ταυτότης τῶν γενναίων οἱ ὅποιοι ἔπνιξαν ἡγκυροβολημενὴν τὴν «Ἑλλην», εἰς τὸ τέλος, ἐπειδὴ φόβος ὑπῆρχε μὴ αἱ ὕβρεις, αἱ συκοφαντίαι καὶ οἱ πνιγμοὶ δὲν χρησιμεύσουν καὶ δὲν γίνῃ ὁ πόλεμος, κατέφθασε χθὲς ὁ κ. Γκράτσι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς τρεῖς τὸ πρωί, καὶ τοῦ ἐζήτησε, προχείρως, τὴν ἄδειαν νὰ μᾶς καταλάβῃ. Τὴν ἄδειαν νὰ καταλάβῃ τὴν Κέρκυραν, τὴν Ἡπειρον, τὴν Κρήτην, τὸν Πειραιᾶ, κάτι «στρατηγικὰ σημεῖα», χρήσιμα εἰς τοὺς Ἰταλοὺς. Καὶ ὅταν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ αὐθαδὲς αἴτημά του δὲν ἐδόθη ἀμέσως ἀπάντησις, ἀμέσως ἐδήλωσεν ὅτι μετὰ ὥρας τρεῖς οἱ Ἰταλοὶ θὰ εἰσέβαλλον εἰς τὸ ἔδαφός μας.

- Τότε ἀποτελεῖ κήρυξιν πολέμου τὸ διαβημά σας;

Ὁ πρεσβευτὴς δὲν ἀπήντησεν, ἀλλὰ περὶ τὰ ἐξημερώματα -μετὰ ὥρας ὅχι καὶν τρεῖς ἀλλὰ δύο- ἀπήντησεν ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀέρος οἱ Ἰταλοὶ. Ἐπάνω, διὰ τῶν συνόρων τῆς ὑποδοῦλου τῶν Ἀλβανίας, ἐπεχείρησαν νὰ προσβάλουν τὰς θέσεις μας. Ἐδῶ, ἔφθασαν μὲ τὰ ἀεροπλάνων καὶ τὰς βόμβας τῶν καὶ ἐκτύπησαν τὰς Πάτρας, τὴν Κόρινθον, τὸ Τατόι. Διατί;... Διότι κατὰ βάθος εἶναι μωροί. Διότι, ἔχοντες ἀνάγκην νὰ νικήσουν εἰς αὐτὸν τουλάχιστον τὸν πόλεμον κάτι, ἐπίστευσαν ὅτι ἐδῶ, εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ τοὺς δοθῇ ἡ εὐκολὸς νίκη, καὶ ὅτι ἐδῶ θὰ συναντήσουν ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι θὰ τακτοποιήσουν μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τὴν τιμὴν τῶν καὶ θὰ μετρήσουν τὰ ὅσα ἔχουν πυροβόλα καὶ ἀεροπλάνων καὶ ἄρματα μάχης καὶ, ἅμα πεισθοῦν ὅτι δὲν ἔχουν οὐδὲ τὸ δέκατον ἐκείνων τὰ ὅποια διαθέτουν οἱ Ἰταλοὶ, θὰ παραδώσουν τὴν γῆν τῶν εἰς τοὺς

στρατούς των άμαχητί και άμαχητί τὰς παρειάς των εἰς τοὺς κόλαφους των.

Ἀλλὰ διατὶ πρὶν ἐδῶ κινηθῇ πρὸς τὸν πρωθυπουργικὸν οἶκον ὁ φαειρότατος ἀντιπρόσωπός των καὶ κινηθῇ ἐκεῖ εἰς τὴν ᾿Ηπειρον ὁ στρατός των, δὲν ἔρριπτον ἐν πρόχειρον βλέμμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν;... Πότε ἡ Ἑλλάς παρεδόθη άμαχητί; Πότε ἐνικήθη πρὶν ποτίσῃ τὸ χῶμα της μὲ τὴν τελευταίαν ρανίδα τοῦ αἵματός της; Εἰς ποίαν στιγμὴν ἔκαμε λογαριασμοὺς τῶν δυνάμεών της πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ ἀντιπάλου της, διὰ νὰ μάθῃ ἔπειτα ἂν ἔχῃ τὴν δυνατότητα νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν τιμὴν της; Κράτος μικρὸν μὲ ἱστορίαν μεγίστην, μήτηρ θηλάσασα τὴν ὑφήλιον, φάρος λαμπροτάτου φωτός, ἡ Ἑλλάς, καταυγάσασα τοὺς αἰῶνας, ἔδωσεν εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα ὅχι μόνον τὴν ζωὴν, τὸ φῶς, τὸν πολιτισμόν, τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, ἀλλὰ καὶ τὸ παράδειγμα τῆς αὐτοθυσίας καὶ τοῦ ἥρωισμοῦ, τὴν Σαλαμῖνα, τὰς Θερμοπύλας, τὸ Ζάλογγον, τὸ Σοῦλι, τὸ Μεσολόγγι...

Κληρονόμοι πλούτου τόσον μεγάλου, βαρεῖς ἀπὸ τὸν φόρτον τόσων θρύλων καὶ τόσων παραδόσεων, πῶς μᾶς ἐφαντάσθησαν τώρα κύπτοντας ἐμπρὸς εἰς τὰ κατὰστιχα τῶν πετρελαίων καὶ τῆς βενζίνης καὶ τῶν μηχανοκίνητων μονάδων καὶ ἀποφασίζοντας νὰ παραδώσωμεν τὴν ἱστορίαν μας εἰς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ εἰς τὰ πετρέλαια τὴν τιμὴν μας;...

Θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι. Χωρὶς νὰ πρέπη, χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν. Διότι ὅταν ὁ πόλεμος ἐξερράγη, ὅταν οἱ ἰσχυροὶ συνεπλάκησαν, προσεπαθήσαμεν παντὶ τρόπῳ νὰ ἔχωμεν τὴν πτωχὴν μας εὐτυχίαν εἰς μίαν γωνίαν ἀπυρόβλητον καὶ τιμίαν. Δὲν εἴχομεν ἐχθρότητας, δὲν εἴχομεν μίση. Ἦθελῆσαμεν νὰ μείνωμεν ἔξω τοῦ ἀγῶνος τῶν ἄλλων, ἐπιβάλλοντες σιωπὴν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας μας. Δὲν προεκαλέσαμεν κανένα, δὲν ἠπατήσαμεν κανένα, δὲν ἠθελήσαμεν οὐδὲ στόχοι ὑπονοιῶν νὰ ὑπάρξωμεν ἀπέναντι οὐδενός. Ἀλλ' ἄλλως ἔδοξεν εἰς τὴν Μοῖραν καὶ εἰς τοὺς αἰωνίους Βρούτους αὐτῆς τῆς γῆς. Ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν ὅπου ἠλπίζαμεν ὅτι δὲν

θὰ μᾶς φθάσουν αἱ σφαῖραι καὶ τὰ θραύσματα τῶν ὀβίδων, παρουσιάσθη ἐξαφνικὰ τὸ σιλιέτον. Θὰ τὸ ὑποδεχθῶμεν -τὸ ὑπεδέχθημεν ἤδη- μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, μὲ τὸ στήθος προτεταμένον, μὲ τὰς χεῖρας ἐνόπλους, μὲ κάτι ἀνώτερον ἀπὸ τὸν χάλυβα, τὰ ἀεροπλάνα καὶ τὸ πετρέλαιον: μὲ τὸ θάρρος καὶ μὲ τὰ πτερὰ τῆς ψυχῆς. Θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι, χωρὶς νὰ πρέπη καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν. Καὶ ἂν οἱ Ἱταλοὶ κατορθώσουν νὰ νικήσουν ἓνα λαὸν ὁ ὁποῖος ἔχει ἀποφασίσει νὰ ἀποθάνῃ, ἔ, τότε θὰ εἶναι ἡ ἀπὸ αἰώνων πρώτη μεγάλη καὶ παράδοξος νίκη των. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ συμβῇ. Ἡ Ἑλλάς θὰ νικήσῃ, θὰ νικήσῃ ἡ αὐτοθυσία, τὸ θάρρος, ἡ Ἰδέα -καὶ τὸ σιλιέτον θὰ ἡττηθῇ.

«Ἡ Καθημερινή», 29 Ὀκτωβρίου 1940

(Φαίνεται ὅτι ὁ Γ. Βλάχος δὲν ἔχει ἀκόμη ἀκριβῆ γνῶσι τῶν γεγονότων κατὰ τὴν συνάντησι τοῦ Ἰωάννη Μεταξᾶ μὲ τὸν πρέσβη τῆς Ἰταλίας.)

Δὲν ἔχω πόδια νὰ σταθῶ, τὰ ἔδωσα στὴν Πατρίδα...

Δημητρίου Ντούλια (Πλωτάρχου Π. Ν. ἐ. ἀ)

Ὁ Δημήτρης Ντούλιας, πλωτάρχης. ἐ. ἀ. στὸ Πολεμικὸ ναυτικὸ, περιγράφει μοναδικὰ στὴν παρακάτω ἐπιστολὴ τοῦ μίᾱ σκηνῇ ποὺ καταγράφηκε στὴ μνήμη τοῦ καὶ στὴν καρδιά τοῦ καὶ ἀπὸ ὅτι φαίνεται δὲν θὰ σβήσει ποτὲ ὅσα χρόνια καὶ νὰ περάσουν.

«Ἦμουν στὸ Ναυτικὸ τὸ 1952 καὶ βρισκόμουνα στὴ Πλατεία Κλαυθμῶνος, ὅχι ὅπως εἶναι σήμερα. Οἱ νεότεροι δὲν γνωρίζουν πάρα πολλὰ ἀπὸ τὰ παλιὰ καὶ ἀποροῦν ὅποταν ἀκοῦν ὀρισμένα γεγονότα τοῦ τότε.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔπεφτε ὁ ἥλιος καὶ θὰ γνωρίζετε ὅτι μὲ τὴ δύση τοῦ, γίνεται ὑποστολὴ τῆς σημαίας.

Τότε τὸ Ὑπουργεῖο Ναυτικοῦ ἦταν ἐκεῖ καὶ ἡ σημαία κυμάτιζε ἀκόμα στὸ κτήριο. Σήμερα εἶναι ἄλλες ὑπηρεσίες τοῦ Ναυτικοῦ. Τότε πάντα κάθε πρωί, θὰ θυμοῦνται οἱ παλιοί, γινόταν ἔπαρση σημαίας καὶ σταματοῦσαν τὰ πάντα, ὅπως καὶ στὴ δύση τοῦ ἡλίου γινόταν ὑποστολή. Ἦταν στιγμὲς ὥραϊες, ἀπίθανες ποὺ ζοῦσαν τότε οἱ ἄνθρωποι.

Τὸ ἄγλημα ἀποδόσεως τιμῶν στὸ χῶρο τοῦ, καὶ ἀκοῦμε τὸ σαλπικτὴ νὰ δίνει τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ὑποστολὴ τῆς σημαίας. Τὸ ἄγλημα παρουσιάζει ὅπλα. Ὁ ἀξιωματικὸς χαιρετᾷ καὶ παίζεται ὁ Θούριος. Ὅλοι οἱ παριστάμενοι ἐκεῖ καὶ οἱ περαστικοί, ὅπως καὶ ἐγὼ σταθήκαμε σὲ στάση προσοχῆς. Ἀποδίδεις μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν τιμὴ στὸ ἱερό μας σύμβολο, στὴ γαλανόλευκὴ σημαία.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἀρμόδιος ἀξιωματικὸς χαιρετᾷ, ἡ ματιά τοῦ πέφτει λοξὰ καὶ βλέπει κάτι παράξενο, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ταραζεται, γιὰ αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς πῶ παρακάτω.

Τελειώνοντας ἡ διαδικασία τῆς ὑποστολῆς τῆς σημαίας, οἱ διαβάτες συνεχίζουν τὸ δρόμο τους, ἐνῶ ἐγὼ παρέμεινα ἀπὸ συνήθεια λίγο ἀκόμα.

Τότε βλέπω τὸ νεαρὸ ἀξιωματικὸ νὰ κατευθύνεται θυμωμένος πρὸς ἓνα γεροδεμένο πλανόδιο καστανᾶ. Βλέπετε τότε ἡ πλατεία ἦταν κενὴ καὶ στίς γωνίες ἦταν πάντα στιλβωτὲς (λοῦστροι) καὶ καστανάδες ποὺ μᾶς λείπουν τώρα.

Τοῦ εἶπε : “γιατί δὲν σηκώθηκες ὀρθίος γιὰ νὰ τιμήσεις τὴ σημαία μας. Δὲν ἔχεις φιλότιμο κ.λ.π. “.

Ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε βουβός, ἐγὼ παρακολούθησα ἔντρομος καὶ φοβερὰ συγκλονισμένος τὸ τί ἔγινε. Μετὰ βλέπω τὸν καστανᾶ ὅτι ἔγινε κατακόκκινος καὶ ἄρχισε νὰ τρέμει.

Ἦθελε νὰ φωνάξει, ἀλλὰ βλέπω μὲ ἐκπληξὴ ὅτι συγκρατεῖται, σκύβοντας τὸ κεφάλι τοῦ ἄρχισε νὰ κλαίει μὲ λυγμούς.

Ὅμως συνέρχεται γρήγορα σκουπίζει τὰ δάκρυά τοῦ καὶ μὲ πολλὴ δύναμη τῶν χερῶν τοῦ (αὐτὰ ἦταν γερά) στυλώνει τὸ σῶμα τοῦ δυνατὰ, σπρώχνει τὸν πάγκο τοῦ μὲ τὰ κάσтана μπροστὰ καὶ φωνάζει μὲ ὅλη τὴ ψυχὴ τοῦ, στὸ νεαρὸ ἀξιωματικὸ δυνατὰ “πῶς νὰ σηκωθῶ κύριε· τῆς τὰ ἔδωσα τῆς Πατρίδας καὶ τὰ δύο” καὶ σηκώνει τὰ μπα-

τζάκια τοῦ παντελονιοῦ ὅπου φάνηκαν δύο πόδια κομμένα πάνω ἀπὸ τὸ γόνατα. Καὶ ξαναρχίζει νὰ κλαίει.

Ὁ κόσμος ὅπως καὶ ἐγὼ γύρω του κλαίει καὶ χειροκροτεῖ, ὅμως περισσότερο ἀπὸ ὅλους κλαίει ὁ νεαρὸς ἀξιωματικός.

Ἔχουν περάσει περίπου 60 χρόνια. Ποιὸς ξέρει τί γίνεται. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἔγινε κάτι τὸ ἀλησμόνητο, φοβερὴ σκηνὴ γιὰ Ὁσκαρ. Ὁ ἀξιωματικὸς σκύβει καὶ ἀγκαλιάζει καὶ φιλᾷ τὸν καστανᾶ, καὶ στὴ συνέχεια στέκεται εὐθυτενὴς μπροστὰ στὸν ἥρωα καὶ φέρνει τὸ δεξί του χέρι στὴν ἄκρη τοῦ γείσου τοῦ πηλίκιου του καὶ τὸν χαιρετᾷ στρατιωτικᾶ.

Τοῦ ἀπονέμει “τὰς κεκανονισμένας τιμὰς” ποὺ δὲν μπόρεσε ἐκεῖνος τυπικᾶ νὰ

ἀποδώσει στὴ σημαία μας, γιατί τῆς χάρισε καὶ τὰ δύο πόδια στὰ βορειοηπειρώτικα βουνά μας γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ κυματίζει σήμερα ψηλὰ ἢ κυανόλευκη σημαία σὲ λεύτερη πατρίδα.

Καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ πολλοὶ νὰ μποροῦν νὰ πηγαίνουν μὲ γρήγορο βῆμα στὶς εἰρηνικὲς ἀπασχολήσεις τους, χωρὶς νὰ γνωρίζουν ὅτι περνοῦν μπροστὰ ἀπὸ ἓναν ἥρωα τοῦ ἀλβανικοῦ μετώπου, τὸν Ἑλληνα ἥρωα πολεμιστῆ, ὅποιο ἐπάγγελμα καὶ νὰ ᾔχει.

Ἄλλοι δὲν μιλοῦν, ἄλλοι ὅμως εἰρωνεύονται. Γι’ αὐτὸ οἱ νέες γενιὲς πρέπει νὰ μάθουν, νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια καὶ τὸ σχολεῖο γιὰ τὸ Ἔπος τοῦ 1940. Γιὰ τὸ καλὸ τῆς Πατρίδας μας.

«Ἀπὸ τὸ δικό μου, κυρία!»

Λότης Πέτροβιτς

(Ὑπὲρ ἀναμνήσεως μιᾶς ὑπέροχης δασκάλας!)

«..... Τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1943, ἀρχὴ ἑνὸς ἀκόμα χειμῶνα πείνας καὶ παγωνιάς, ἄχνισε κάτι ζεστὸ ξαφνικὰ στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου μας. Ἦταν ἓνα μεγάλο καζάνι καὶ μέσα εἶχε συσσίτιο γιὰ τὰ παιδιά.

Γύρισα στὸ σπίτι περήφανη, κρατώντας μὲ προσοχὴ ἓνα τενεκεδάκι γεμάτο σούπα πηχτή. «Γιατί δὲν τὴν ἔτρωγες στὸ σχολεῖο, καρδούλα μου;» λαχτάρισε ἡ μάνα μου. «Ἄν σου χυνόταν στὸ δρόμο;» «Θὰ φᾶτε λίγη σούπα κι ἐσεῖς, ἀλλιῶς δὲν τρώω καθόλου», δήλωσα ὀρθὰ κοφτά. «Τὸ ἴδιο κι ἐγώ», φώναξε ὁ Μάνος, ὁ ἀδερφός μου.

Κι ἔτσι γινόταν ἀπὸ κείνη τὴ μέρα σὲ κάθε συσσίτιο ποὺ κουβαλούσαμε οἱ δύο μας ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Ἡ σούπα ἐρχόταν τακτικά, πάντα ἡ ἴδια, ἄνοστη καὶ πηχτή.

Ὅσπου μία μέρα, μᾶς μοίρασαν κάτι ξεχωριστό. Μπήκαμε στὴ γραμμὴ καὶ μᾶς ἔβαλαν στὰ τενεκεδάκια κάτι σὰ μέλι, ἀλλὰ σκοῦρο κοκκινωπό. «Γλυκόζη» τὸ εἶπαν. Βουτούσαν τὰ παιδιά τὸ δάχτυλο στὴ γλυκόζη, τὸ ἔγλειφαν μὲ ἀπόλαυση καὶ γελοῦσαν εὐτυχισμένα, πειράζονταν μεταξύ τους.

Ἐνα μεσημέρι, γυρίζοντας ὁ ἀδερφός μου ἀπὸ τὸ σχολεῖο, δὲν ἤθελε νὰ βάλει μπουκιὰ στὸ στόμα του - οὔτε ἀπὸ τὴ σούπα οὔτε ἀπὸ τὴ γλυκόζη. Ταραγμένος φαινόταν, ἔτοιμος νὰ βάλει τὰ κλάματα. «Τί συμβαίνει παιδί μου;» ἀνησύχησε ἡ μαμά. Ἐκεῖνος δὲν ἔβγαζε λέξη. Κι ὅσο δὲ μιλοῦσε, τόσο ἐπέμε-

νε ἡ μάνα μου νὰ μάθει, τόσο μεγάλωνε καὶ ἡ δική μας ἡ περιέργεια.

Μὲ τὰ πολλά, ἀποφάσισε τελικὰ νὰ μιλήσει. Κι αὐτὸ ποὺ μᾶς εἶπε γράφτηκε στὴ μνήμη μου ἀνεξίτηλα.

Στὴν αὐλὴ γιὰ τὸ συσσίτιο βρισκόταν μὲ τῆς τάξης του τὰ παιδιά. «Σκαρώνουμε κάτι;» ἄκουσε ἓναν ἀπὸ τοὺς συμμαθητὲς του - «πειραχτήρης» ἦταν τὸ παρατσούκλι του - νὰ φιθυρίζει στὸν διπλανό, μόλις πῆρε τὴ γλυκόζη στὸ τενεκεδάκι του. Ὁ ἄλλος ἔγνεφε «ναι». Τότε ὁ πειραχτήρης κάτι τοῦ εἶπε στ' αὐτί, κρυφογέλασαν οἱ δύο τους πονηρὰ κι ἐξαφανίστηκαν στὴ στιγμή.

Σὲ λίγο χτύπησε τὸ κουδούνι νὰ μποῦνε στὴν τάξη. Πρῶτα ἔμπαιναν τὰ κορίτσια. Ὑστερα τ' ἀγόρια. Τελευταία ἡ δασκάλα, ποὺ κόντευε νὰ μὴν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ παιδιά, ἔτσι ποὺ εἶχε ἀπομείνει πετοῖ καὶ κόκαλο. Καταλάβαινες πὼς ἦταν μεγάλη ἀπὸ τὰ μάτια της μόνο, ποὺ τὰ σκοτεινίαζαν ὁλόγυρα δύο μαῦροι κύκλοι. Ὅταν μπαίνανε ὅλοι στὴν τάξη, ἔκλεινε τὴν πόρτα, μετροῦσε τὰ παιδιά σειρὰ σειρὰ, ἔλεγε «ἐντάξει, φρόνιμα τώρα, μὴν ἀκούσω μιλιὰ» κι ἀρχίζανε ἀμέσως τὸ μάθημα.

Τὸ «ἐντάξει, φρόνιμα τώρα, μὴν ἀκούσω μιλιὰ» τὴ φορὰ ἐκείνη δὲν τὸ εἶπε. Οὔτε νὰ τοὺς μετρήσει τὴν εἶδανε. Κοντὰ στὴν πόρτα τῆς τάξης στεκόταν σκυφτή, σὰν νὰ φαχούλευε κάτι. «Μὰ τί κάνει ἡ κυρία ἐκεῖ;»

ρώτησε παραξενεμένος ὁ Μάνος ποὺ δὲν καλόβλεπε, τὰ περισσότερα παιδιὰ ἦταν ὀρθια ἀκόμα. «Πασαλείψαμε τὸ χερούλι μὲ γλυκόζη», χασκογέλασε ἀπὸ δίπλα ὁ πειραχτήρης, «γιά νὰ κολλήσουν τὰ χέρια της νὰ γελάσουμε!»

Δὲ γελάσανε. Καθίσανε τελικὰ στὰ θρανία τους καὶ δὲ μιλοῦσε κανεὶς. Βλέπανε τὴ δασκάλα τους τώρα ὅλοι βουβοί, σαστισμένοι... Εἶχε σκύψει κι ἔγλειφε μὲ λαχτάρα μιὰ τὸ χερούλι τῆς πόρτας, μιὰ τὴν παλάμη της...

Ὕστερα γύρισε καὶ τοὺς κοίταξε μὲ παράπονο. Στὰ μάγουλά της ἔτρεχαν δάκρυα. «Μὴν τὴ σπαταλᾶτε τὴ γλυκόζη, χρυσά μου, γιά τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!», εἶπε ξέπνοα. «Σᾶς τὴ δώσαμε ὅλη, οὔτε μιὰ σταγονίτσα δὲν κρατήσαμε ἐμεῖς οἱ δάσκαλοι, γιά νὰ τὴ φᾶτε νὰ δυναμώσετε ἐσεῖς τὰ παιδιὰ. Μὴν

τὴ σπαταλᾶτε, σᾶς παρακαλῶ, εἶναι κρίμα! Εἶν' ἁμαρτία!»

Τὴν πῆραν πάλι τὰ δάκρυα. Κι ἔκλαιγε, ἔκλαιγε...

Μαζευτῆκαν ὅλοι τριγύρω της. Μονάχα ὁ πειραχτήρης ἔμεινε στὸ θρανίο του μὲ τὸ κεφάλι κατεβασμένο. Οἱ ἄλλοι σπρώχνονταν ποῖος πρῶτα νὰ τὴν ἀγκαλιάσει, ποῖος νὰ τῆς πρωτοπεῖ «ἀπὸ τὸ δικό μου, ἀπὸ τὸ δικό μου, κυρία, νὰ πάρετε λίγο!»

Οὕτ' ἓνα τενεκεδάκι δὲν ἄγγιξε ἡ δασκάλα. Μόνο ἔκλαιγε, ἔκλαιγε...

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο
«Ὁ καιρὸς τῆς σοκολάτας»

Οἱ πρόκριτοι τοῦ λαοῦ

Μιλτιάδη Χουρμούζη, βουλευτοῦ Φθιώτιδος

(Ἀποσπάσματα ἀπό ἀγόρευσὴ του στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τὸ 1855)

Ὁ Παναγιώτης Κρεββατᾶς, τὸν ὁποῖον διάσημοι ὀπλαρχηγοὶ βλέποντες μακρόθεν ἐρχόμενον, «ὁ ἄρχοντας, ἔλεγον, ἔρχεται» καὶ μετὰ σεβασμοῦ ὄρθιοι τὸν ὑπεδέχοντο, ἀποθανῶν ἀφῆκε τὴν σύζυγόν του ἄπορον, διότι τὸν πλοῦτον του ἐδαπάνησε καὶ αὐτὸς ἀφειδῶς εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος. Τοῦ Κρεββατᾶ λοιπὸν ἡ σύζυγος λαμβάνει σύνταξιν 20 μόνον δραχμῶν κατὰ μῆνα. Ὅποια ὕβρις κατὰ τοῦ παρελθόντος...

Σέκερης καὶ Λεβέντης, ἡ προσωποποιημένη αὕτη дуὰς τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ, ἐθυσίασαν περιουσίαν κολοσσιαίαν διὰ τῆς πατρίδος τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ὅμως αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν σπανίων τούτων ἀνδρῶν δι-ἀγούσιν ὡς δουλοπάροικοι ἐντὸς τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, μὴ ἔχοντα οὐχὶ πέντε στρέμματα γῆς, οὐχὶ καλύβην ἀλλ' οὐδ' ἄρτον. Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ κατηγορίαν εὐρίσκονται καὶ αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Λυκούργου, τοῦ Θ. Δεληγιάννη, τοῦ Περούκα, τοῦ Ἰω. Βλάχου, τοῦ Μακρῆ, τοῦ Κεφάλα, τοῦ Ἀναγνωσταρᾶ καὶ τοσούτων ἄλλων διασήμεων ἀγωνιστῶν.

Συμφέρεи βεβαίως εἰς τινὰς νὰ λησμονήσωμεν τὸ παρελθὸν ἡμῶν, ὅπερ ὅμως ἀδύνατον. Χειμῶν δριμύς ἦτο, ὅτε κατὰ τὸ 1822 παρεδόθη ἡ Ἀκροκόρινθος, πλειῖστα δὲ λάφυρα περιῆλθον εἰς χεῖρας ἡμῶν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων πολλαὶ βαρύτιμοι μηλωταί. Ἐτρεμεν ἐκ τοῦ φύχους ὁ διάσημος τῆς Πελοποννήσου ὀπλαρχηγὸς Παναγιώτης Γιατρᾶκος καὶ ἀντὶ νὰ θέσῃ ἐπὶ τῶν ὤμων του μίαν τῶν μηλωτῶν ἐκείνων, ἔγραφεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἥτις τῷ ἀπέστειλε μίαν παλαιοκαζάκαν.

Παραδόξως ἐφάνη καὶ εἰς τὸν Γαβριήλ Ἀμανίτην καὶ εἰς τὸν Γεώργιον Σπυρίδωνος (τὸν

ἐκ δυσπραγίας παραφρονήσαντα καὶ ἀποβιώσαντα πρό τινος χρόνου ἐνταῦθα) καὶ εἰς τὸν Ἡλίαν Μπισπίκην καὶ εἰς αὐτόν ἔτι τὸν ἀγορεύοντα, νεανίαν τότε, ἡ τοιαύτη τοῦ στρατηγοῦ διαγωγὴ ἐρωτώμενος δὲ περὶ ταύτης ἔλεγε: «Ἀδελφούλια μου, ἐν ὅσῳ ἔχω φορέματα εἰς τὸ σπῖτι μου οἰκονομοῦμαι· ὅταν δὲ τελειώσουν, ἅς εἶναι καλὰ ἡ Πατρίς».

Ναί, αἰείμνηστε στρατηγέ Γιατρᾶκε, ἡ πατρίς εἶναι καλὴ διὰ τοὺς μὴ μετασχόντας τῶν ἀγώνων σου, ἀλλ' ἡ σύζυγός σου πολλάκις νῆστις ἐκοιμήθη, ἡ θυγάτηρ σου οὐδὲ ἐν στρέμμα ἔλαβε διὰ προῖκα, ὁ υἱός σου ἔχει πρό πολλοῦ ὡς ἐνέχυρον τὴν πολῦτιμον σπάθην, τὴν ὁποίαν παρὰ τοῦ Κιαμήλεπεκ ἔλαβες...

Περὶ τὸν Μάρτιον, νομίζω τοῦ 1825, παρουσιάσθη ἀνάγκη νὰ ἐκκινήσῃ ἀμέσως ὁ ἐλληνικὸς στόλος κατὰ τοῦ Ἱμπραήμ Πασᾶ. Συνῆλθον τότε ἐν τῷ μοναστηρίῳ οἱ μεγάθυμοι οἰκοκυραῖοι τῆς Ὑδρας καὶ ἀπεφάσισαν νὰ συνεισφέρουν καὶ τὰ τελευταῖα τάλληρά των πρὸς ἐκκίνησιν τοῦ στόλου, τέσσαρες δὲ χιλιάδες ταλλήρων ἀνελογίσθησαν εἰς τὸν γέροντα Τσαμαδόν :

«Ἀδελφοί, εἶπε τότε εἰς τοὺς ἄλλους, τάλληρα πλέον δέν μοι ἔμειναν, διότι ὅσα εἶχα τὰ ἐδαπάνησα (εἶχε δαπανήσῃ διὰ τὸν Ἀγῶνα 150.000 τάλληρα)· ἔχω ὅμως τὴν ζωὴν μου ἀκόμη καὶ ἰδοὺ ἐπιβαίνω τοῦ πλοίου μου ὡς ναύτης».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκίνησε τρέμοντας πόδας ὁ γηραιὸς οἰκοκύρης τῆς Ὑδρας, ὅπως θυσιάσῃ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ὅ,τι εἰσέτι τῷ ἔμενε: τὴν ζωὴν του αὐτὴν...

Τούτου δὲ ὁ υἱὸς Λάζαρος ἐλθὼν εἰς

Ἀθῆνας διὰ νά ζητήση περιθάλψιν παρὰ τῆς κυβερνήσεως καί μή εἰσακουσθεῖς κατέβη πεζός εἰς Πειραιᾶ, διότι καί τῆς δραχμῆς ἐστερεῖτο δι' ἀγώγιον, καί μεταβάς εἰς Ὑδραν δωρεάν διὰ τινος ὑδραῖκου πλοιαρίου αὐτεχειριάσθη ὁ δύσποτος !

Εἷς ἐκ τῶν πρώτων οἰκοκυραίων τῆς Ὑδρας, ὁ Θεόδωρος Γκίκας, προσήνεγκεν ὅλην αὐτοῦ τήν χρηματικὴν κατάστασιν, συνισταμένην εἰς 900.000 δραχμὰς εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς

πατρίδος· καί λέγω ὅλην, διότι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ σύζυγος ἐπεκαλέσθη τῆς κυβερνήσεως τὴν συνδρομὴν καί μή εἰσακουσθεῖσα κατέφυγεν εἰς τὴν εὐεργετικὴν ἀρωγὴν τῶν ἐπτὰ ὀρνίθων τῆς, τῶν ὁποίων τὰ ὠὰ πωλοῦσα ἠγόραζεν τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας, ὁ δὲ Παπαμιχαλάκης, ὁ ἱερεὺς τῆς ἐνοριακῆς τῆς ἐκκλησίας, ἡ Ἀνάληψις, συνήθροιζεν ἐπ' ὀνόματί τῆς κατὰ Κυριακὴν διὰ τοῦ δίσκου ὀλίγα λεπτά, ἅτινα ἔδιδεν εἰς τὴν χήραν τοῦ βαθυπλούτου Γκίκα, ἕως οὗ ἡ δυσπραγία καί ἡ λύπη ἔδωκαν τέλος εἰς τὰ βάσανά τῆς.

Τί εἶναι ἡ πατρίδα μας

Τί εἶναι ἡ πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμποι;
Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶναι ὁ ἥλιος τῆς, ποὺ χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα τῆς τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε τῆς ρηχὸ ἀκρογιαλὶ
καί κάθε χώρα τῆς μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι τῆς ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε τῆς θάλασσα, κάθε στεριά;

Μὴν εἶναι τάχατε τὰ ἐρειπωμένα
ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς χρυσῇ στολῇ,
ποὺ ἡ τέχνη ἐφόρεσε καὶ τὸ καθένα
μιὰ δόξα ἀθάνατη ἀντιλαλεῖ;

Ὅλα πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι ποὺ ἔχουμε μὲς τὴν καρδιά
καὶ λάμπει ἀθώρητο σὰν ἡλίου ἀχτίνα
καὶ κρᾶζει μέσα μας: Ἐμπρὸς παιδιά!

Ἰωάννης Πολέμης

Μεταξωτοί άνθρωποι

Γιάννη Τριάντη

Τό είχε πεῖ σέ μία συνέντευξή του ὁ ἀείμνηστος Νίκος Καρούζος: «Μεταξωτοί ἄνθρωποι». Μιλοῦσε γιά κάποιους χωρικούς πού εἶχε συναντήσει στή Λέσβο. Ἀγράμματα ἦταν, ἀλλά σοφοί. Καί, προπάντων, τρυφεροί μέ τούς ἄλλους. Ἀπαλοί, χωρίς γωνίες πού κόβουν, χωρίς καχυποψία, δίχως ἔπαρση καί ἐπιθετική εἰρωνεία πού πληγώνει. Μεταξωτοί ἄνθρωποι...

Μοῦ ῥεῖνε αὐτός ὁ χαρακτηρισμός. Χαραχτήκε μέσα μου. Κι ἀπό τότε ἕνα νέο κριτήριο λειτουργεῖ στίς ἀξιολογήσεις μου γιά τούς ἀνθρώπους: ἡ συμπεριφορά καί ἡ στάση τους σέ «ἀσήμαντα» πεδία τῆς καθημερινότητας. Αὐτά πού συνήθως τά προσπερνᾶμε ἢ δέν τά παρατηροῦμε, γιατί δέν μᾶς ἀπασχόλησαν ποτέ οἱ ἐκφάνσεις τῆς «μεταξωτῆς συμπεριφορᾶς»...

Βέβαια οἱ ἄνθρωποι δέν συγκροτοῦν ὡς χαρακτήρες ἕνα συμπαγές ὅλον, ἀλλά ἕνα ἀντιφατικό σύνθεμα, στό ὁποῖο συνυπάρχουν «μεταξωτά» στοιχεῖα καί ἀκάνθινες ἀπολήξεις. Γι' αὐτό καί εἶναι κάπως παρακινδυνευμένα τά ἄμεσα καί ὀριστικά συμπεράσματα γιά τό «εἶναι» τῶν ἀνθρώπων...

Παρ' ὅλα αὐτά, προσωπικά, διακινδυνεύω τήν ἐξαγωγή συμπερασμάτων παρατηρώντας μικρές «ἀσήμαντες» κινήσεις στίς παρέες, στόν ἐργασιακό χῶρο καί στό «δάσος» τοῦ καθεμέρα, ὅταν συγχρωτίζομαι μέ ἀγνώστους. Καί συνήθως δέν πέφτω ἔξω. Διότι τά γνωρίσματα αὐτά ἀποκαλύπτουν πειστικά τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ ἄλλου. Τουλάχιστον σέ μεγάλο βαθμό...

Φερ' εἰπεῖν, «σκλαβώνομαι» ἀπό ἐκείνους πού δέν ὁρμᾶνε νά πιάσουν τήν καλύτερη θέση στό τραπέζι μιᾶς ταβέρνας. Θεωρῶ τήν κίνηση αὐτή ἀπότοκο καταγωγικῆς εὐγένειας καί γενναιοδωρίας, ἡ ὁποία ἀδιαφορεῖ γιά τό ἰδιωφελές καί συμφέρον. Ἀντίθετα, οἱ ἄνθρωποι πού σπεύ-

δουν φουριόζοι γιά μία καλή θέση καταχωρίζονται μέσα μου σάν ἀρπακτικά. Καί - τό ἔχω παρατηρήσει - ἔτσι συμπεριφέρονται, σάν ἀρπακτικά, καί σέ ἄλλα ζωτικά καί κρίσιμα πεδία...

Κάποτε βρέθηκα σ' ἕνα τραπέζι, στό ὁποῖο κυριαρχοῦσαν οἱ «ἐπώνυμοι». Ἀπέναντί μου καθόταν ἕνας πολύ γνωστός καλλιτέχνης, μεγάλο ὄνομα, ὁ ὁποῖος οὔτε φλυαροῦσε οὔτε ἀκκιζόταν, ὅπως κάποιοι ἄλλοι στή συντροφιά. Ὅταν ἄρχισαν νά καταφθάνουν τά πρῶτα κοινά πιάτα, ἦταν ὁ μόνος πού δέν ἐπέπεσε γιά νά ἐξασφαλίσει τή μερίδα του, ἀλλά ρωτοῦσε τούς διπλανούς του καί μοίραζε πρῶτα στούς ἄλλους καί μετά, ὅτι ἔμενε, κρατοῦσε γιά τόν ἑαυτό του. «Μεταξωτός ἄνθρωπος», σκέφτηκα. Κι ἀπό τότε, ὅτι κι ἂν λένε γιά τόν Γιώργο Ν..., ἐγώ τ' ἀκούω βερεσέ...

Ἡ μεταξωτή συμπεριφορά δέν παραπέμπει ἀπαραιτήτως - ἢ κυρίως - στό σαβουάρ βίβρ καί στούς «καλούς τρόπους» ἐν γένει. Τέμνεται σέ κάποιες περιπτώσεις, ἀλλά δέν ἀποτελεῖ ἀποτύπωμα διδαχθείσης μεθόδου γιά τό φέρεσθαι.

Ἐδῶ, τό «μετάξι» εἶναι αὐτοφυές ἢ προϊόν δουλεμένου χαρακτήρα. Εἶναι ὁ τρόπος πού ὁ ἄλλος βλέπει τούς συνανθρώπους του. Εἶναι ἡ θέαση τοῦ κόσμου χωρίς τά ἐγωιστικά γυαλιά τοῦ προσωπικοῦ ὠφελιμισμού. Εἶναι, εὐρύτερα, ἡ ὑποταγή τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος στή συλλογικότητα, χωρίς βέβαια ἡ «μεταξωτή συμπεριφορά» νά φτάνει σέ σημεῖο ὑπονόμευσης προσωπικῶν δικαιωμάτων καί δικαίων. Κανένας δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀδικεῖ τόν ἑαυτό του...

Ὅμως, προσέξτε μία λεπτή ἀπόχρωση: ποτέ ἕνας «μεταξωτός ἄνθρωπος» δέν νιώθει κορόιδο, ὅταν ἄλλοι τόν προσπερνοῦν - στή σειρά μιᾶς καντίνας ἢ στήν ἱεραρχία - χρησιμοποιώντας ἀθέμιτα μέσα καί μεθόδους. Τό «ἄφες

αὐτοῖς» εἶναι ριζωμένο μέσα του. Ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἀξιακοῦ του κώδικα. Ξέρει τί γίνεται στήν «ἀγορά». Ἀλλά συνειδητά δέν συμμετέχει στό ἐξοντωτικό αὐτό παιχνίδι. Ἀπέχει χωρίς νά κλαυθμηρίζει. Γιατί, ἐκτός ἀπό μετάξι, τέτοιοι ἄνθρωποι διαθέτουν καί ἕνα σκληρό κοίτασμα, πού τούς ἐπιτρέπει νά εἶναι ταυτόχρονα στωικοί καί γρανιτένιοι.

Ἕνας ἀπό αὐτούς ἔγινε φίλος μου - καί τό κατάλαβα ἀπό τήν πρώτη στιγμή ὅτι θά συμβεῖ αὐτό. Πρώτη μέρα στή μονάδα γύρισε ἀπό τή σκοπιά καί μπῆκε στή σειρά γιά φαγητό. Ἦταν τρίτος ἀπό τό τέλος. Τότε ἀκούστηκε ὁ μάγειρας νά λέει ὅτι ἔμειναν μονάχα δύο μερίδες. Ὁ Κωστής πλησίαζε, ἦταν ἕνας ἀπό τούς δύο τυχερούς. Ἀλλά μόλις ἄκουσε τόν μάγειρα, ἔφυγε ἀθόρυβα παραχωρώντας τή θέση του στόν ἐπόμενο. Ἔτσι. Ἀθόρυβα, αὐτοθυσιαστικά, γενναιοδωρα, χωρίς νά τό κάνει θέμα...

Οἱ «μεταξωτοί ἄνθρωποι», λοιπόν. Πού μιλοῦν ἐλάχιστα γιά τόν ἑαυτό τους. Πού χαίρονται μέ τίς ἐπιτυχίες τῶν ἄλλων. Πού δέν σπεύδουν χαιρέκακα νά «κάνουν πλάκα», δῆθεν χαριεντιζόμενοι, μέ ἐξωτερικά γνωρίσματα πού πονᾶνε τούς ἄλλους... Ἐκεῖνοι, πού δέν σπερμολογοῦν διακινώντας φήμες. Ἐκεῖνοι πού ὑπερασπίζονται σθεναρά κάποιον ἀπόντα ὅταν λοιδορεῖται σέ μία παρέα, χωρίς νά εἶναι φίλος τους, ἀλλά ἐπειδή νιώθουν ὅτι ἀδικεῖται...

Οἱ μεταξωτοί ἄνθρωποι. Ὅσοι προσέχουν τί λές, καί δέν εἶναι ὥσεί παρόντες στήν κουβέντα, μέ τό μυαλό τους στό τί θά ποῦν οἱ ἴδιοι γιά νά ἐντυπωσιάσουν. Ἀνθρωποι μέ ἀνοιχτούς πόρους καί πλατιά καρδιά...

Ὑπεράνθρωποι; Ὁχι. Ἀπλῶς, μεταξωτοί... Φαίνονται ἀπό μακριά. Ἀρκεῖ νά προσέξεις «μικρές», «ἀσήμαντες» κινήσεις στό φέρεσθαι τῶν ἀνθρώπων...

Ἡ Διαθήκη τῆς Μάνας

(Αὐτὴ εἶναι ἡ χειρόγραφη διαθήκη μιᾶς μητέρας, ποὺ κοιμήθηκε στὰ 90 τῆς χρόνια. Ἡ γυναίκα αὐτὴ εἶχε 4 κόρες, 1 γυιὸ καὶ 15 ἐγγόνια. Πεθαίνοντας, δὲν τοὺς ἄφησε παρὰ μόνο τὴν διαθήκη της, ἀνορθόγραφη καὶ κακογραμμένη, πλούσια ὅμως σὲ πνευματικὸ περιεχόμενο)

- Ἀγαπημένα μου παιδιά, (καὶ τοὺς ἀναφέρει ἕναν ἕναν, τὰ παιδιά της, τοὺς γαμπρούς, τὴν νύφη καὶ ὅλα τὰ ἐγγονάκια, 25 ὀνόματα). Σᾶς φιλῶ καὶ σᾶς ἀποχαιρετῶ. Αὐτὸ τὸ γράμμα θὰ τὸ ἀνοίξετε καὶ θὰ τὸ διαβάσετε μετὰ τὸν θάνατό μου...

Ἡ πρώτη σας δουλειά, μόλις σηκωθῆτε τὸ πρωί, εἶναι νὰ πλυθῆτε, νὰ ἀνάψετε τὸ καντηλάκι σας καὶ νὰ θυμιάσετε ὅλο τὸ σπίτι. Κατόπιν θὰ κάνετε τὴν προσευχή σας, ὅπως σᾶς τὴν ἔμαθα ἀπὸ τὸν Συνέκδημο. Τὸ ἴδιο θὰ κάμουν -ἂν θέλουν- καὶ οἱ ἄνδρες σας καὶ ἡ νύφη μου καὶ ὅλα τὰ ἐγγονάκια μου. Κι ὕστερα ὅλοι στίς δουλειές σας. Μόνο ἔτσι θὰ σκεπάζει καὶ θὰ εὐλογῇ ὁ Θεὸς καὶ τὴν δουλειὰ καὶ τὴν οἰκογένειά σας.

Κάθε Κυριακὴ πρωὶ ὅλοι σας στὴν Ἐκκλησία, τὸ ἴδιο καὶ κάθε μεγάλη γιορτὴ. Κάθε βράδυ, μικροὶ-μεγάλοι, πρὶν ἀπὸ τὸν ὕπνο θὰ διαβάσετε τὸ Ἀπόδειπνο, τοὺς Χαιρετισμούς, τὴν Καινὴ Διαθήκη, τὸ Ψαλτήρι καὶ τὴν «Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία».

Μὴν ξεχνᾶτε καὶ τίς νηστείες, νὰ τίς κρατᾶτε ὅλες, ὅπως σᾶς τίς βαστοῦσα κι ἐγώ, ἀπὸ 6 χρονῶν καὶ μετὰ. Ὅλα αὐτά, ἀγαπημένα μου παιδιά καὶ ἐγγόνια, ὅταν θὰ τὰ κρατᾶτε, θὰ εἶναι σὰν νὰ μοῦ ἀνάβετε κάθε μέρα ἕνα κεράκι. Θὰ εἶναι γιὰ μένα τὸ καλύτερο καθημερινὸ μνημόσυνο.

Νὰ τηρῆτε τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τῆς πατρίδας μας καὶ νὰ ἀκολουθῆτε τὰ οὐράνια, γιατί ὅλα τὰ ἐγκόσμια εἶναι πρόσκαιρα καὶ μάταια. Τὰ καλὰ ἔργα καὶ τίς κρυφές ἐλεημοσύνες θὰ τὰ ἔχετε στὴν αἰωνιότητα. Ὅλα τὰ ἄλλα σὰν ὄνειρο θὰ σβήσουν.

Μαζί σας δὲν θὰ πάρετε τίποτε, οὔτε πλού-

τη, οὔτε δόξες, οὔτε σπίτια. Μόνο τὰ καλὰ σας ἔργα καὶ τὴν ὑπομονή.

Νὰ ἔχετε τὴν εὐχή μου καὶ νὰ εἴστε ἀγαπημένοι, πρῶτα μεταξὺ σας ὡς ἀδέλφια καὶ ὕστερα μὲ τίς οἰκογένειές σας, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς καὶ μὲ τοὺς γείτονες καὶ μὲ τὸν κόσμον ὅλο.

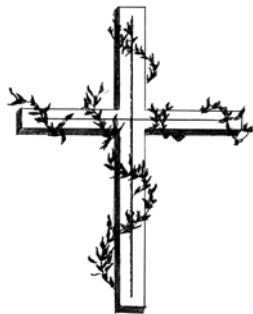
Ὅσο μπορεῖτε καλὰ ἔργα νὰ κάμετε καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ μὴ λείπετε. Κι αὐτοὺς ποὺ θέλουν τὸ κακό σας, νὰ τοὺς συγχωρᾶτε. Αὐτὰ θὰ μείνουν κι ἐδῶ κάτω στὴν γῆ καὶ στὸν οὐρανό. Ὅσα χρόνια κι ἂν ζήσουμε, θὰ εἶναι σὰν χθές. Γι' αὐτὸ ἔργα καλὰ καὶ κρυφά. Ἀδικίες καὶ φέματα σὲ κανέναν, οὔτε καὶ στὸν ἐχθρό σας.

Τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν καλὸ Πνευματικὸ νὰ μὴν ἀφήσετε.

Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ διαβάσετε ὅλοι σας καὶ μπροστὰ στὰ παιδιά σας, κάθε φορὰ ποὺ θὰ συμπληρώνεται χρόνος ἀπὸ τὸν θάνατό μου, μετὰ ἀπὸ τὸ Τρισάγιο ποὺ θὰ κάνετε. Αὐτὸ θὰ εἶναι καὶ τὸ μνημόσυνό μου.

Σᾶς δίνω τὴν εὐχή μου, σᾶς φιλῶ, σᾶς ἀποχαιρετῶ καὶ καλὴν ἀντάμωση στὸν Παράδεισο.

Ἡ μάνα σας καὶ ἡ γιαγιά σας.

Collectanea

Ζήσιμου Δορεντζάτου

Σύγχρονος ἀνθρωπισμός. Ἄν εἶσαι ἀντι-κομμουνιστής καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἢ ἂν εἶσαι κομμουνιστής καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι, μπορῶ νὰ σοῦ φέρομαι ἀπάνθρωπα (νὰ σὲ ἀφήνω νὰ σαπίζεις μέσα σὲ στρατόπεδα ἢ νὰ σὲ ξεπαστρεύω). Τέτοιον ἀνθρωπισμὸ νὰ τὸν χαϊρόσαστε!

Σχετικὰ μὲ θεωρίες. Ἀκόμα δὲ βρέθηκε ἐκεῖνος ποὺ θὰ βάλει τὴ ζωὴ μέσα στὸν ντορβά του. Ὅλοένα δοκιμάζουν -Δαρβίνος, Μάρξ, Φρόυντ- ἀλλὰ ἡ ζωὴ ξεχειλάει, ὅπως τὸ νερό, ἀπὸ παντοῦ καὶ χύνεται ἀπέξω.

Δὲν τὴν ξέραμε τὴν Ἐκκλησιὰ τῆς Ἀγάπης; Δὲν ἔχομε τὴν παράδοσή μας; Πότε τὴ χάσαμε; Πῶς ἀναρωτιόμαστε ἢ φωνάζομε (ἀκόμα καὶ ὁ πρόσφυγας ποιητής): Ἀγάπη, ποῦ ἔναι ἡ ἐκκλησιὰ σου; Βαρέθηκα πιά, στὰ μετόχια. Δὲν ξέραμε πῶς μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη; Ποιὸς μᾶς εἶπε νὰ τὴ χάσομε καὶ τώρα νὰ «βαριόμα-

στε» στὰ μετόχια; Ἀνεξήγητος, ἀνεξήγητος ὁ σημερινὸς Ἑλληνας δέκα φορές.

Ἐνα συμπέρασμα ἀπὸ τὴ Φιλοκαλία: «ἐκ μόνης ἀκοῆς οὐ δύναται τις τεχνίτης γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ τοῦ ποιεῖν καὶ βλέπειν καὶ πολλὰ πράττειν καὶ διορθοῦσθαι ὑπὸ τῶν ἐμπείρων καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐκκοπῆς τῶν ἰδίων θελημάτων καὶ τῇ πολυημερίᾳ εἰς ἕξιν ἔρχεται τῆς τέχνης». Συμπέρασμα γιὰ τοὺς τεχνίτες (κάθε λογῆς).

Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Χριστιανισμὸς παύει νὰ εἶναι πίστη ἢ τρόπος ζωῆς -ὁ ἄριστος βίος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων- καὶ γίνεται ιδέα, φαντάζει γιὰ μένα τὸ ἴδιο ἂν εἶσαι χριστιανὸς ἢ ἄθεος. Ὅπως παράλληλα φαντάζει τὸ ἴδιο ἂν εἶσαι ἰδεαλιστής ἢ ὑλιστής, σύμφωνα μὲ τὴν ὁρολογία τῆς νεότερης εὐρωπαϊκῆς φιλοσοφίας. Ἀφρόφαρα τοῦ νοῦ ὅλα αὐτά, ποὺ δὲν κατεβαίνουν ποτὲ στὰ μεγάλα βάθη τῆς ζήτησής μας.

Ὁ ἠθικολόγος

Γέροντος Πορφυρίου Κausοκαλυβίτου

Μέσα μας ὑπάρχει ἓνα μέρος τῆς ψυχῆς ποὺ λέγεται «ἠθικολόγος». Αὐτὸς ὁ «ἠθικολόγος», ὅταν βλέπει κάποιον νὰ παρεκτρέπεται, ἐπαναστατεῖ, ἐνῶ πολλές φορές αὐτὸς ποὺ κρίνει ἔχει κάνει τὴν ἴδια παρεκτροπή. Δὲν τὰ βάζει ὅμως μὲ τὸν ἑαυτό του ἀλλὰ μὲ τὸν ἄλλο. Κι αὐτὸ δὲν τὸ θέλει ὁ Θεός.

Λέει ὁ Χριστὸς στὸ Εὐαγγέλιο: «Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;». Μπορεῖ νὰ μὴν κλέπτουμε, ὅμως φονεύουμε, κακίζουμε τὸν ἄλλον, καὶ ὅχι τὸν ἑαυτόν μας. Λέμε παραδείγματος χάριν: «Ἐπρεπε νὰ κάνεις αὐτό, δὲν τὸ ἔκανες, νὰ τί ἔπαθες!». Στὴν πραγματικότητα, ἐπιθυμοῦμε νὰ πάθει ὁ ἄλλος κακὸ.

Ὅταν σκεπτόμαστε τὸ κακὸ, τότε μπορεῖ πράγματι νὰ συμβεῖ. Κατὰ ἓνα μυστηριώδη καὶ ἀφανὴ τρόπο μειώνουμε στὸν ἄλλο τὴ δύναμη νὰ πᾶει στὸ ἀγαθό, τοῦ κάνουμε κακὸ. Μπορεῖ νὰ γίνουμε αἰτία ν' ἄρρωστήσει, νὰ χάσει τὴ δουλειά του, τὴν περιουσία του κ.λπ. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν κάνουμε κακὸ μόνο στὸν πλησίον μας

ἀλλὰ καὶ στὸν ἑαυτό μας, γιατί ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε προσευχόμεθα καὶ δὲν εἰσακουόμεθα. «Αἰτοῦμεν καὶ οὐ λαμβάνομεν». Γιατί; Τὸ σκεφτήκαμε ποτὲ αὐτό; «Διότι κακῶς αἰτούμεθα». Πρέπει νὰ βροῦμε τρόπο νὰ θεραπεύσουμε τὴν τάση ποὺ ὑπάρχει μέσα μας νὰ αἰσθανόμαστε καὶ νὰ σκεπτόμαστε μὲ κακία γιὰ τὸν ἄλλο.

Εἶναι δυνατό νὰ πεῖ κάποιος, «ἔτσι ποὺ φέρεται ὁ τάδε, θὰ τιμωρηθεῖ ἀπ' τὸν Θεό», καὶ νὰ νομίζει ὅτι τὸ λέει χωρὶς κακία. Εἶναι ὅμως πολὺ λεπτὸ πράγμα νὰ διακρίνει κανεὶς ἂν ἔχει ἢ δὲν ἔχει κακία. Δὲν φαίνεται καθαρὰ. Εἶναι πολὺ μυστικὸ πράγμα τί κρύβει ἡ ψυχὴ μας καὶ πῶς αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιδράσει σὲ πρόσωπα καὶ πράγματα.

Δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο, ἂν ποῦμε μετὰ φόβου ὅτι ὁ ἄλλος δὲν ζεῖ καλὰ καὶ νὰ προσευχόμεστε νὰ τὸν βοηθήσει ὁ Θεὸς καὶ νὰ τοῦ δώσει μετάνοια, δηλαδὴ οὔτε λέμε οὔτε κατὰ βάθος ἐπιθυμοῦμε νὰ τὸν τιμωρήσει ὁ Θεὸς γι' αὐτὸ ποὺ κάνει.

Τότε ὅχι μόνο δὲν κάνουμε στὸν πλησίον κακὸ, ἀλλὰ τοῦ κάνουμε καὶ καλὸ. Ὅταν εὐχεται κανεὶς γιὰ τὸν πλησίον του, μιὰ καλὴ δύναμη βγαίνει ἀπ' αὐτὸν καὶ πηγαίνει στὸν ἀδελφὸ καὶ τὸν θεραπεύει καὶ τὸν δυναμώνει καὶ τὸν ζωογονεῖ.

Μυστήριο πῶς φεύγει ἀπὸ μᾶς αὐτὴ ἡ δύναμη. Ὅμως, πράγματι, αὐτὸς ποὺ ἔχει μέσα του τὸ καλὸ στέλνει τὴν καλὴ αὐτὴ δύναμη στοὺς ἄλλους μυστικὰ καὶ ἀπαλά. Στέλνει στὸν πλησίον του φῶς, ποὺ δημιουργεῖ ἓναν κύκλο προστασίας γύρω του καὶ τὸν προφυλάσσει ἀπ' τὸ κακὸ. Ὅταν ἔχουμε γιὰ τὸν ἄλλον ἀγαθὴ διάθεση καὶ προσευχόμεστε, θεραπεύουμε τὸν ἀδελφὸ καὶ τὸν βοηθοῦμε νὰ πᾶει πρὸς τὸν Θεό.

Τά παιδιά μας ἔγιναν ἀνίκανα γιά τήν πίστη

Γέροντος Σωφρονίου (Ήσσεξ)

Ἐπειδή οἱ γυναῖκες τῆς ἐποχῆς μας ἔχασαν τήν ὑψηλή αὐτή συνείδηση, ἄρχισαν νά γεννοῦν προπαντός κατὰ σάρκα.

Τά παιδιά μας ἔγιναν ἀνίκανα γιά τήν πίστη. Συχνά ἀδυνατοῦν νά πιστέψουν ὅτι εἶναι εἰκόνα τοῦ Αἰωνίου Θεοῦ.

Ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία στίς ἡμέρες μας ἔγκειται στό ὅτι οἱ ἄνθρωποι βυθίστηκαν στήν ἀπόγνωση καί δέν πιστεύουν πιά στήν Ἀνάσταση.

Ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου ἐκλαμβάνεται ἀπό αὐτούς ὡς τελειωτικός θάνατος, ὡς ἐκμηδένιση, ἐνῶ πρέπει νά θεωρεῖται ὡς στιγμὴ ἀλλαγῆς τῆς μορφῆς τῆς ὑπάρξεώς μας, ὡς ἡμέρα γεννήσεώς μας στήν ἀνώτερη ζωή, σέ ὁλόκληρο πλέον τό πλήρωμα τῆς ζωῆς πού ἀνήκει στόν Θεό.

Ἀλήθεια, τό Εὐαγγέλιο λέει: «Ὁ πιστεύων εἰς τόν Υἱόν ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ Υἱῷ οὐκ ὀφεται ζωή». «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ πιστεύων τῷ πέμφαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καί εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν». «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τόν λόγον τόν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τόν αἰῶνα». Παρόμοιες λοιπὸν ἐκφράσεις μπορούμε νά ἀναφέρουμε πολλές.

Συχνά ἀκούω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους: Πῶς ἦ γιὰτί συμβαίνουν ὅλα αὐτά;

Γιατί ἡ πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων ἔχασε τήν ἱκανότητα νά πιστεύει; Δέν εἶναι ἄραγε ἡ νέα ἀπιστία συνέπεια τῆς εὐρύτερης μορφώσεως, ὅταν αὐτό πού λέει ἡ Γραφή γίνεται μῦθος, ἀπραγματοποίητο ὄνειρο;

Ἡ πίστη, ἡ ἱκανότητα γιά τήν πίστη, δέν ἐξαρθᾶται πρωτίστως ἀπὸ τὸν βαθμὸ μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Πράγματι παρατηροῦμε ὅτι στήν ἐποχή μας, κατὰ τήν ὁποία διαδίδεται ἡ μόρφωση, ἡ πίστη ἐλαττώνεται, ἐνῶ θά ἔπρεπε οὐσιαστικά νά συμβαίνει τό ἀντίθετο, ὅσο δηλαδή πλατύτερες γίνονται οἱ γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου, τόσο περισσότερες ἀφορμές ἔχει γιά νά ἀναγνωρίζει τὴ μεγάλη σοφία τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου.

Σέ τίλοιπὸν συνίσταται ἡ ρίζα τῆς ἀπιστίας;

Πρὶν ἀπ' ὅλα ὀφείλουμε νά ποῦμε ὅτι τό θέμα αὐτό εἶναι πρωτίστως ἔργο τῶν γονέων, τῶν πατέρων καί τῶν μητέρων. Ἄν οἱ γονεῖς φέρονται πρὸς τήν πράξη τῆς γεννήσεως τοῦ νέου ἀνθρώπου μέ σοβαρότητα, μέ τὴ συνείδηση ὅτι τό γεννώμενο βρέφος μπορεῖ νά εἶναι ἀληθινά «υἱὸς ἀνθρώπου» κατ' εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, δηλαδή τοῦ Χριστοῦ, τότε προετοιμάζονται γιά τήν πράξη αὐτὴ ὅχι ὅπως συνήθως γίνεται αὐτό.

Νά ἔνα ὑπέροχο παράδειγμα: ὁ Ζαχαρίας καί ἡ Ἐλισάβετ προσεύχονταν γιά πολὺ καιρὸ νά τοὺς χαρισθεῖ τέκνο. Καί τί συνέβη λοιπὸν;

«Ὦφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καί ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καί φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ Ζαχαρία διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καί ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καί καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην καί ἔσται χαρά σοι καί ἀγαλλίασις, καί πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γάρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καί Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καί πολλοὺς τῶν

υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέφει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν».

Βλέπουμε μάλιστα στή συνέχεια ὅτι ὁ Ἰωάννης, εὐρισκόμενος ἀκόμη στήν κοιλιά τῆς μητέρας του, ἀναγνώρισε τήν ἐπίσκεψή τῆς μητέρας τοῦ Χριστοῦ, σκίρτησε ἀπό χαρά καί ἡ χαρά του μεταδόθηκε στή μητέρα του. Τότε ἐκείνη γέμισε μέ προφητικό πνεῦμα. Ἄλλο παράδειγμα εἶναι ἡ προφητις Ἄννα.

Ἔτσι καί τώρα ἂν οἱ πατέρες καί οἱ μητέρες θά γεννοῦν παιδιά συναισθανόμενοι τήν ἄκρα σπουδαιότητα τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τότε τά παιδιά τους θά γεμίζουν ἀπό Πνεῦμα Ἅγιο, ἤδη ἀπό τήν κοιλιά τῆς μητέρας καί ἡ πίστη στόν Θεό, τόν Δημιουργό τῶν ἀπάντων, ὡς πρὸς τόν Πατέρα τους, θά γίνεи γι' αὐτά φυσική, καί καμία ἐπιστήμη δέν θά μπορέσει νά κλονίσει τήν πίστη αὐτή, γιατί «τό γεννώμενον ἐκ Πνεύματος πνεῦμα ἐστίν».

Ἡ ὑπαρξη λοιπόν τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐγγύ-

τητα του σέ μᾶς εἶναι γιά μία τέτοια ψυχὴ ὀφθαλμοφανές γεγονός. Καί ἡ ἀπιστία τῶν πολυμαθῶν ἢ τῶν ἀμαθῶν στά μάτια τῶν τέκνων αὐτῶν τοῦ Θεοῦ θά εἶναι ἀπλῶς ἀπόδειξη ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι δέν γεννήθηκαν ἀκόμη Ἄνωθεν, καί ἀκριβῶς ἐξαιτίας τοῦ γεγονότος αὐτοῦ δέν πιστεύουν στόν Θεό, διότι εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου σάρκα, γεννημένοι ἀπό σάρκα.

Ἐκεῖνο ὅμως πού ἀποτελεῖ πραγματικό πρόβλημα γιά τήν Ἐκκλησία, τόν προορισμό της, εἶναι τό πῶς νά πείσει τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι ἀληθινὰ τέκνα καί θυγατέρες τοῦ αἰωνίου Πατρός, πῶς νά δείξει στόν κόσμον τή δυνατότητα μίας ἄλλης ζωῆς, ὁμοίας πρὸς τή ζωή τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ, ἢ τή ζωή τῶν προφητῶν καί τῶν ἁγίων.

Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά φέρει στόν κόσμο ὅχι μόνο τήν πίστη στήν ἀνάσταση, ἀλλά καί τή βεβαιότητα γι' αὐτήν. Τότε περιτεύει ἡ ἀπαίτηση γιά ὁποιοσδήποτε ἄλλες ἠθικιστικές διδασκαλίες.

Λειτουργία μέ τόν γέροντα Παΐσιο

Μητροπολίτου Λεμεσοῦ Ἀθανασίου

Ἦταν τὸ 1978, παραμονή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μὲ τὸ παλαιὸ ἡμερολόγιο κι ὁ Γέροντας ἦταν ἀκόμα στὸ κελὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐγὼ εἶχα πάει -ἤμουν διάκος τότε- καὶ τὸν ἐπισκέφθηκα πρωί-πρωί. Ἦταν ἡμέρα Δευτέρα. Βρῆκα τὸν Γέροντα καὶ σκούπιζε.

Μοῦ λέει: «Ἐλα ἐδῶ καὶ σὲ θέλω, γιατί ἐδῶ ἔχουμε αὐριο πανήγυρι καὶ κάλεσα καὶ Δεσπότη, θὰ φέρω καὶ ψάλτες ἐπίσημους καὶ παρήγγειλα καὶ κρεμμύδια, φάρια, φασόλια, πράματα νὰ μαγειρέψω, νὰ κάμω τραπέζια· θα ἔχω κόσμος ἐδῶ πολὺ».

Ἐγὼ ἐν τῷ μεταξὺ τὰ πίστευα, διότι μοῦ τὰ ἔλεγε σοβαρὰ γιὰ νὰ μὲ πειράξει. Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω ὅτι μὲ ἀστειεύει. Καὶ μοῦ λέει: «Θέλω κι ἓνα διάκο, κι εὐτυχῶς ποὺ ἦρθες ἐδῶ, θὰ σὲ χρειαστῶ ἀπόψε. Θὰ μείνεις ἐδῶ μαζί μου τὸ βράδυ;»

Ἐγὼ πετοῦσα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου, διότι δὲν κρατοῦσε κανένα κοντά του, ἀπολύτως κανέναν. Πολλοὶ πῆγαιναν καὶ τὸν παρακαλοῦσαν: Γέροντα, νὰ μείνω ἔστω κι ἓνα βράδυ, μερικὲς ὥρες; Τίποτα, τοὺς κρατοῦσε μερικὰ λεπτὰ καὶ τοὺς ἔδιωχνε. Δὲν ἄφηνε νὰ μείνει ἄνθρωπος πολὺ κοντά του. Ἦταν μεγάλη εὐλογία αὐτό.

Λοιπὸν μοῦ λέει: «Κοίταξε, τώρα ὅμως θὰ κλείσουμε τὴν πόρτα, καὶ ὅχι ὅταν θὰ χτυποῦν νὰ πᾶς νὰ ἐμφανίζεσαι, διότι ἔχομε νὰ κάνουμε δουλειές». «Καλὰ», λέω, «κι ἂν μᾶς χτυποῦν τί θὰ κάνουμε;» Μοῦ λέει: «Τί θὰ κάνουμε; Θὰ κάνουμε τὸν φόβιο κοριό». Πράγματι ἦρθαν μερικοὶ ἄνθρωποι, χτύπησαν, δὲν ἄνοιξε σὲ κανέναν ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Ἐγὼ πρὸς στιγμὴν σκανδαλίσθηκα, γιατί δὲν τοὺς ἀνοίγει τοὺς κατημένους, ἐπιτρέπεται νὰ εἴμαστε μέσα καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀνοίγει; Γύρισε μία στιγμὴ ἐκεῖ ποὺ ἤμασταν στὴν ἐκκλησία -εἶχε πολλὰς τρύπες ἢ ἐκκλησία

του, καὶ βάζαμε ἀσβέστη καὶ καλύπταμε τὶς τρύπες- καὶ μοῦ λέει: «Κοίταξε νὰ δεῖς, διάκο, ἐγὼ προσεύχομαι κι ἂν κάποιος ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ξέρω καὶ τοῦ ἀνοίγω, ἂν χρειαστεῖ». Καὶ πράγματι, μετὰ ποὺ εἶχε ἔρθει τὸ ἀπόγευμα ἓνας ποὺ εἶχε μία σοβαρὴ ἀνάγκη τοῦ ἄνοιξε.

Τέλος πάντων, δουλέψαμε τὸ πρωί, τὸ μεσημέρι μοῦ λέει «Τώρα θὰ σοῦ κάνω τὸ τραπέζι νὰ δοῦμε τί θὰ φᾶμε». Βγήκαμε ἔξω. Δὲν εἶχε οὔτε τραπέζι, οὔτε τίποτα. Ἀπλῶσε κάτω στὸ χῶμα, πάνω σ' ἓνα βράχο ἐκεῖ ποὺ εἶχε. «Ἐχω καὶ ἓνα τραπεζομάντηλο», μοῦ εἶπε, «ποὺ τὸ φυλάω εἰδικὰ ὅταν ἔχω ἐπίσημους ἐπισκέπτες. Δὲν τὸ βάζω κάθε μέρα ἐκεῖνο». Κι ἔπιασε ἓνα νάυλον, δὲν ξέρω ποὺ τὸ βρῆκε πεταμένο, τὸ ὁποῖο ἦταν σὰν αὐτὰ ποὺ βάζαν οἱ γιαγιάδες στὰ χωριά μας στὰ τραπέζια, ποὺ εἶχαν ζωγραφισμένα πάνω διάφορα φρούτα, σταφύλια, μπανάνες, κάτι τέτοια.

Τὸ ἄπλωσε ἐκεῖ, καὶ τί νὰ φᾶμε, τί νὰ φᾶμε, δὲν εἶχε τίποτα, μοῦ ἔκανε ἓνα τσάι, μοῦ ἔδωσε ἓνα παξιμάδι κι ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κῆπο του, νομίζω κάτι κρεμμύδια ἢ μαρούλια. Κι ἤπια τσάι μὲ κρεμμύδια κι ἓνα παξιμάδι.

Ἐν τῷ μεταξὺ λέει: «Κοίταξε τώρα νὰ φᾶμε καὶ φρούτα. Διάλεξε ἐδῶ, ἔχει ἀνανάδες, ἔχει καρπούζια» καὶ μοῦ ἔδειχνε τὸ τραπεζομάντηλο...

Τὸ ἀπόγευμα ξεκουράστηκα ἐγὼ, αὐτὸς εἶδε μερικοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ βράδυ γύρω στὶς 5 ἢ ὥρα περίπου, μοῦ λέει: «Τώρα θὰ κάνουμε προσευχὴ ὅλη νύχτα μὲ τὸ κομποσκοῖνι καὶ τὸ πρωὶ θὰ ῥθει ἀπὸ τὸ μοναστήρι ἓνας ἱερέας νὰ μᾶς κάνει Λειτουργία». «Εντάξει, Γέροντα. Πῶς θὰ κάνω καὶ ἐγώ;»

Μοῦ ἔδειξε πῶς ἔπρεπε νὰ προσεύχομαι

τὸ βράδυ μὲ τὸ κομποσκοῖνι. Πράγματι ἀρχίσαμε νὰ προσευχόμεστε καὶ μοῦ λέει: «γύρω στὰ μεσάνυχτα -στίς 7 ἢ ὥρα μὲ τὸ βυζαντινὸ- θὰ σὲ φωνάξω νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ διαβάσουμε τὴν θεία Μετάληψη».

Καὶ ἄρχισε ἡ προσευχὴ ὅλη νύκτα. Αὐτὸς στὸ δωμάτιό του καὶ ἐγὼ δίπλα στὸ μικρὸ τὸ δωματιάκι, μέσα στὴν ἔρημο. Κι ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔμενα ἔτσι μόνος μου στὴν ἔρημο, μέσα στὸ Ἅγιον Ὅρος, σὲ μίαν ἄκρα ἡσυχία, δὲν ἀκουγόταν τίποτα, μόνο μερικὰ ζῶα ποὺ κυκλοφοροῦσαν ἔξω. Κι ἐγὼ ἔλεγα τὴν εὐχὴ -προσπαθοῦσα νὰ κάνω ὅπως μοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Δίπλα μου προσευχόταν αὐτὸς κι ἐγὼ τὸν ἄκουγα, ὅταν ἀναστέναζε, ὅταν περπατοῦσε -διότι δὲν εἶχε πνεύμονες ὁ Γέροντας, εἶχε βγάλει τοὺς πνεύμονές του, μόνο μισὸ πνεύμονα εἶχε- ἀναγκαζόταν κατὰ διαστήματα νὰ κάνει βαθιοὺς ἀναστεναγμοὺς γιὰ νὰ πάρει ἀέρα. Μοῦ χτυποῦσε καὶ τὸν τοῖχο καμιά φορὰ καὶ μοῦ ἔλεγε: «Διάκο, κοιμάσαι;» - «Ὁχι, Γέροντα». «Ἄ! Ἐντάξει». Πηγαίναμε καλὰ.

Γύρω στη μία τὰ μεσάνυχτα, ἀφοῦ κάναμε ἑπτὰ ὥρες προσευχὴ μὲ τὸ κομποσκοῖνι, μὲ φώναξε καὶ πήγαμε στὸ ἐκκλησάκι δίπλα καὶ μοῦ λέει: «Νὰ διαβάσουμε τὴν ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως, γιὰ νὰ ξενυστάξεις καὶ λίγο καὶ μετὰ συνεχίζουμε». Ὅταν πήγαμε ἐκεῖ μ' ἔβαλε ἐμένα στὸ μοναδικὸ στασίδι ποὺ εἶχε, αὐτὸς καθόταν δίπλα μου, κι ἐγὼ κρατοῦσα τὸ κερὶ κι ἄρχισα νὰ διαβάζω ἀπὸ τὸ βιβλίο τὴν ἀκολουθία· ὁ Γέροντας ἔλεγε τοὺς στίχους.

Ἐν τῷ μεταξύ κάθε φορὰ ποὺ ἔλεγε ἕνα στίχο ἔκανε τὸ σταυρό του ὁλόκληρο κι ἔκανε μία μετάνοια μέχρι τὸ ἔδαφος. Ἐκανε μὲ πολλὴ θερμὴ αὐτὴν τὴν προσευχὴ του. Ὅταν φτάσαμε στὸ τροπάριο ἐκεῖνο ποὺ λέει «Μαρία Μήτηρ Θεοῦ τῆς εὐωδίας τὸ σεπτὸν σκύνωμα» ὁ Γέροντας εἶπε: «Ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς». Ἀκριβῶς ἐκείνη τὴν ὥρα, ὅλα ἄλλαξαν μέσα στὸ ἐκκλησάκι. Ἐγινε κάτι πολὺ ἀπαλὰ, ἀλλὰ ἀπότομα, καὶ ἄρχισε τὸ καντήλι τῆς Παναγίας νὰ κουνιέται μόνο του. Εἶχε πέντε καντήλια στὸ τέμπλο καὶ μόνο τὸ καντήλι τῆς Παναγίας πήγαινε κι ἐρχόταν πάνω κάτω συνέχεια.

Ἐγὼ τὸ εἶδα βέβαια αὐτὸ τὸ πράγμα καὶ φωτίσθηκε ἔτσι τὸ ἐκκλησάκι, πῆρε ἕνα φῶς. Γύρισα κι εἶδα τὸν Γέροντα, μοῦ ἔκανε νεῦμα μὲ τὸ χέρι. Μοῦ λέει «Σιωπῇ» καὶ σταμάτησα νὰ διαβάζω. Αὐτὸς νομίζω, δὲν θυμᾶμαι καλὰ, γονάτισε μέχρι κάτω, πάντως ἔσκυφε πολὺ, ἦταν σκυφτὸς συνέχεια.

Καὶ ἐγὼ καθόμουν στὸ στασίδι κι ἔβλεπα αὐτὸ τὸ θέαμα, τὸ καντήλι τῆς Παναγίας νὰ κουνιέται συνέχεια πάνω κάτω. Διήρηξε αὐτό, ἔτσι σιωπηλοί, περίπου μισὴ ὥρα, ἀπ' ὅτι μπόρεσα νὰ ὑπολογίσω. Μετὰ ποὺ εἶδα ὅτι δὲν γινόταν τίποτα ἄρχισα νὰ διαβάζω μόνος μου. Ὁ Γέροντας ἦταν ἐκεῖ στὴν ἴδια στάση γονατιστὸς κι ἐγὼ συνέχισα νὰ διαβάζω. Ὅταν φτάσαμε στὴν ἑβδομὴ εὐχὴ τῆς Μεταλήψεως, στὴν εὐχὴ τοῦ Ἁγίου Συμεών, τότε τὸ καντήλι σταμάτησε κι ὅλα ἐπανῆλθαν στὴν πρώτη κατάσταση ποὺ ἦταν σκοτεινὰ ὅλα κι ἐμεῖς ἤμασταν μόνοι μας.

Ὅταν τελείωσε ἡ ἀκολουθία ὁ Γέροντας ἦταν πολὺ συγκινημένος καὶ μοῦ λέει -σὰν ἕνα μικρὸ παιδάκι, τρόπον τινά, ποὺ ἅμα κάμει καμιά ἀταξία καὶ τὸ τσακώσουν, λέει «μὰ δὲν ἔκαμα τίποτα» :

«Ξέρεις, ἐγὼ πρώτη φορὰ βλέπω τέτοιο πράγμα. Δὲν ξανασυνέβηκε αὐτὸ τὸ πράγμα ἐδῶ».

Δὲν ἀπάντησα τίποτα, τί νὰ τοῦ πῶ; Ὅστερα καθήσαμε ἐκεῖ στὸ διάδρομο, ἕνα μικρὸ διαδρομάκι, τοῦ λέω: «Γέροντα, τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔγινε;» Μοῦ λέει «Τί ἦταν;»

Λέω, «Δὲν εἶδες τὸ καντήλι ποὺ κινήθηκε;» Μοῦ λέει, «Μόνο τὸ καντήλι εἶδες;» Λέω, «Ναι». Μοῦ λέει, «Τίποτα δὲν ἦταν».

Μὰ, τί τίποτα δὲν ἦταν; Κινεῖται τὸ καντήλι μόνο του, μιὰ ὥρα κουνιόταν μόνο του καὶ δὲν ἦταν τίποτα; Δὲν ἦταν νὰ πεῖς πὼς κουνήθηκε μία φορὰ. Καὶ ἦταν ὅλα κλειστά, οὔτε ἡ παραμικρὴ πνοὴ δὲν ὑπῆρχε μέσα στὸ δωμάτιο.

Μοῦ λέει, «Κοίταξε νὰ δεῖς, ἐδῶ στὸ Ἅγιον Ὅρος ἡ Παναγία τὰ βράδια κυκλοφορᾷ καὶ κοιτᾷ νὰ δεῖ τί κάνουμε ἐμεῖς οἱ μοναχοί. Ἔ, πέρασε κι ἀπ' ἐδῶ, εἶδε δυὸ παλαβοὺς ἐδῶ πέρα καὶ κούνησε τὸ καντήλι νὰ μᾶς χαιρετίσει, τρόπον τινά». Καὶ μετὰ μοῦ εἶπε ὅτι αὐτὸς εἶδε τὴν Παναγία ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ ἐκκλησάκι μέσα.

Στὶς πέντε καὶ μισή τό πρωί ἦρθε ὁ παπὰς καὶ ὁ Γέροντας ἤθελε νὰ λειτουργήσω, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶχα διακονικὰ ἄμφια. Μοῦ ἔφερε ἕνα στιχάρι παλαιό, ἔφερε ἕνα πετραχήλι, τὸ ἔκανε ὁράριο καὶ τὸ ἔπιασε μὲ παραμάννα, βρῆκε κάτι ἐπιμάνικα, μοῦ τὰ τύλιξε στὰ χέρια. Ἦμουν σὰν παλιάτσος, ἀλλὰ ἦταν ἡ ὠραιότερη Λειτουργία στὴ ζωή μου.

Μὲ πολλὴ ἀπλότητα

Ἕνας μοναχὸς ποὺ ἔζησε στὸ μοναστήρι μας καὶ ἐκοιμήθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὁ π. Ἐφραίμ, εἶχε αὐτὴν τὴν βαθειὰ ταπείνωσι. Κάποτε ἦταν ἄρρωστος στὸ νοσοκομεῖο «Θεαγένειο» στὴν Θεσσαλονίκη. Ἐκεῖ τὸν ἐπισκέφθηκα νὰ τὸν δῶ. Ὅταν τὸν ἐπλησίασα στὸ κρεβάτι, σήκωσε τὰ χεράκια του καὶ μοῦ εἶπε: «Ἐλα, γέροντα, θέλω νὰ ἐξομολογηθῶ».

Ἀρχισε τὴν ἐξομολόγησι δημοσίᾳ. Ἄκουγαν ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς, ἀλλὰ ὁ γέροντας τὸ ἔκανε μὲ πολλὴ ἀπλότητα, δὲν σκεφτόταν ὅτι τὸν ἀκοῦνε καὶ οἱ ἄλλοι.

«Θέλω νὰ μὲ συγχωρήσης, γέροντα, διότι σὲ ἔχω πικράνει», ἔλεγε. Τοῦ ἀπαντῶ: «Δὲν μὲ πίκρανες, ἐγὼ μᾶλλον σὲ ἔχω πικράνει, γιατί μπορεῖ νὰ ἦμουν λίγο αὐστηρός». Καὶ ἀπήντησε: «Ἐσὺ τὸ ἔκανες γιὰ τὴν σωτηρία μου, ἐνῶ ἐγὼ σὲ στενοχωροῦσα λόγῳ τῶν παθῶν μου. Καὶ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ κάνης».

Τότε ἐγὼ γύρισα καὶ εἶπα στοὺς λαϊκοὺς ποὺ ἄκουγαν: «Βλέπετε ὁ π. Ἐφραίμ πόση ταπείνωσι ἔχει καὶ πῶς μιλά;».

Τότε ὁ π. Ἐφραίμ γύρισε καὶ εἶπε στοὺς λαϊκοὺς: «Ἀδελφοί μου, σᾶς ἐξομολογοῦμαι, δὲν ἔχω καμμία ἄρετή. Τόσα χρόνια ποὺ εἶμαι στὸ Ἅγιον Ὅρος δὲν ἔκανα τίποτε. Σᾶς παρακαλῶ νὰ προσευχηθῆτε γιὰ τὴν σωτηρία μου».

Καὶ τότε ὅλοι οἱ λαϊκοὶ συγκινημένοι ἄρχισαν νὰ κλαῖνε, βλέποντας τὴν ταπείνωσι ἐνὸς μοναχοῦ ποὺ τὸν εἶχαν κοντά τους καὶ ἔβλεπαν πόση ἄρετή εἶχε καὶ πόση ὑπομονὴ ἔκανε. Ἕνας νέος ἀπὸ τὸ προσωπικὸ τοῦ νοσοκομείου, ποὺ ἔτυχε νὰ εἶναι ἐκεῖ, ἔκανε τὸν σταυρό του καὶ εἶπε: «Δόξα τῷ Θεῷ ποὺ ὑπάρχει τὸ Ἅγιον Ὅρος».

π. Γεώργιος Καψάνης
Καθηγούμενος τῆς Ι.Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγ. Ὁρους

Το τρελλό νερό

Φώτη Κόντογλου

Μιά φορά, λέγει ο μύθος, ήτανε ένας σουλτάνος, καλός καί δίκιος, κι είχε έναν βεζύρη, πού ήτανε κι αυτός καλός καί δίκιος, κι ήτανε κι αστρολόγος. Μία μέρα ο βεζύρης λέγει τού σουλτάνου πώς είδε κάποια σημάδια στόν ουρανό πώς θά βρέξει στόν κόσμο ένα νερό τρελλό καί πώς όποιος τό πιει αυτό τό νερό, θά τρελλαίνεται. Καί πώς όλοι οί άνθρωποι πού ζούνε στήν επικράτειά τους θά τό πιούνε καί θά χάσουνε τά λογικά τους καί δέν θά νοιώθουνε πιά τίποτα, μήτε τί είναι σωστό καί τί είναι ψεύτικο, μήτε τί είναι καλό καί τί είναι κακό, μήτε τί είναι νόστιμο καί τί είναι άνοστο, μήτε τί είναι δίκιο καί τί είναι άδικο.

Σάν τ' άκουσε αυτά τά λόγια ο Σουλτάνος, γυρίζει καί λέγει στόν βεζύρη: «Αφοῦ θά τρελλαθει όλος ο κόσμος, πρέπει νά κοιτάξουμε νά μήν τρελλαθούμε κ' έμεϊς, γιατί άλλοιως πώς θά τούς κρίνουμε μέ δικαιοσύνη;». Τού λέγει ο βεζύρης πώς ο λόγος του είναι σωστός καί πώς θά 'πρεπε νά προστάξει νά μαζέψουνε από τό καλό νερό πού πίνανε καί νά τό φυλάξουνε μέσα στίς στέρνες, γιά νά μήν πίνουνε από τό χαλασμένο καί κρίνουνε παλαβά κι άδικα, μά δίκια, όπως έχουνε χρέος.

Έτσι κ' έγινε. Σέ λίγον καιρό έβρεξε στ' αλήθεια, καί τό νερό ήτανε νερό τρελλό καί τρελλαθήκανε όλοι οί άνθρωποι, καί δέν γνωρίζανε

οί καυμένοι τί τούς γίνεται, κι είχανε τό φευτικό γιά αληθινό, τό κακό γιά καλό, τό άδικο γιά δίκιο. Μά ο σουλτάνος κι ο βεζύρης πίνανε από τό καλό νερό πού είχανε φυλαγμένο καί δέν τρελλαθήκανε, αλλά κρίνανε τόν κόσμο μέ δικαιοσύνη.

Μά ο κόσμος τά 'βλεπε άνάποδα καί δέν ήτανε ευχαριστημένος από τήν κρίση τού σουλτάνου καί τού βεζύρη, καί φωνάζανε πώς τούς άδικούνε, καί κοντεύανε νά σηκώσουνε επανάσταση.

Μετά καιρό, σάν είδανε κι άποείδανε, ο σουλτάνος κι ο βεζύρης, χάσανε τό κουράγιο τους, καί λέγει ο σουλτάνος στό βεζύρη: «Τούτοι οί φουκαράδες αληθινά χάσανε τά φρένα τους καί τά βλέπουνε όλα άνάποδα κι όπως πάμε μπορεί καί νά μάς σκοτώσουνε έπειδή θέλουμε νά τούς κρίνουμε μέ δικαιοσύνη γιά νά ευτυχίσουνε. Τό λοιπόν, βεζύρ έφέντη, άντε νά χύσουμε τό καλό νερό από τίς στέρνες καί νά πιάσουμε νά πίνουμε κι έμεϊς από τό τρελλό νερό, νά γίνουμε σάν κι αυτούς, καί τότε θά μάς καταλαβαίνουνε καί θά μάς αγαπάνε».

Έτσι κι έγινε. Ήπιανε κι αυτοί από τό παλαβό νερό καί τρελλαθήκανε καί κρίνανε τρελλά κι άδικα κι ο κόσμος άπόμενε ευχαριστημένος καί πολυχρονίζανε τόν σουλτάνο.

Τὰ πρωτεῖα στὰ Ἀναστάσιμα

Ἀγαπητέ μου ἀδελφὲ κύριε Βασίλειε, χαῖρε ἐν Κυρίῳ.

Διάβασα τὸ βιβλίο σας καί, ἂν καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρμόδιος, θὰ σᾶς πῶ τὸ λογισμό μου ἐπάνω σ' αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφετε, μιὰ ποὺ τὸ ζητᾶτε. Κατ' ἀρχὰς ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου «Ψυχο-λογία» δὲν μοῦ ἄρεσε. Μέσα ἔχει πολλὰ καλὰ -καὶ πολὺ θὰ βοηθήσουν τοὺς νέους- ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀπὸ αὐτά, ἐὰν δὲν τὰ γινώριζαν οἱ νέοι (τὰ λέγατε μόνο στοὺς ἐκπαιδευτικούς), θὰ βοηθοῦσαν καλύτερα.

Ἐπίσης, ἐὰν περισσότερο τὰ παρουσιάζετε τὰ πράγματα πνευματικὰ -παρὰ ἐπιστημονικὰ- θὰ βοηθιόντουσαν πιὸ θετικὰ (μὲ τὸ νὰ συλλάβουν τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς) νὰ ἔλθῃ ἡ Θεία Χάρις μὲ τὴ θεία παρηγοριά, γιὰ νὰ νοιώθουν χαρούμενα τὰ παιδιὰ καὶ νὰ μὴν καταφεύγουν σὲ χαμηλὲς καὶ μάταιες χαρές, ποὺ δὲν ξεδιψᾶνε τὴν ψυχὴ, ἀλλὰ τὴν καίνε περισσότερο.

Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ δὲν πιστεύει στὸ Θεὸ καὶ στὴ μέλλουσα αἰώνια ζωὴ, καταδικάζει αἰώνια τὴ ψυχὴ του, καὶ μένει ἀπαρηγόρητος καὶ σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ. Νομίζω ὅτι ὅλη ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ γίνῃ σ' αὐτὴ τὴν κατεύθυνση· διότι βλέπουμε σχεδὸν ὅλη τὴν Εὐρώπῃ ποὺ διέθεσε ὅλη τὴν ἐπιστήμη (τὴν ἀνθρώπινη γνώση), γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν εἶναι οἱ ἴδιοι (σχεδὸν ὅλοι) στραμμένοι πρὸς τὸν Θεόν, καὶ νὰ μὴ ζητᾶνε καὶ τὴν θεία Του

ἐπέμβαση, ταλαιπωροῦνται συνέχεια, καὶ ταλαιπωροῦν συνέχεια μικροὺς καὶ μεγάλους· καὶ ἀπὸ τὴν φύση, τὴν ὁποία σιγὰ-σιγὰ παραμορφώνουν, ἄρχισαν νὰ παραμορφώνουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ τοὺς «περιποιῶνται» στὰ ψυχιατρεῖα μὲ ἡλεκτροσόκ. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐλεήσῃ.

Συγχώρεσέ με, τὰ γράφω μὲ πόνον, γιατί βλέπω τὴν καημένη τὴν νεολαία ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ πνευματικούς, γιατί οἱ περισσότεροι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν πρόνοια (ἐνῶ ὑπάρχει ἡ κοινωνικὴ πρόνοια καὶ κάνει πιὸ καλύτερα τὴ δουλειά της στὸν τομέα αὐτό), καὶ τὸ ἔργο τοῦ πνευματικοῦ (δυστυχῶς), τὸ κάνουν ψυχίατροι, ποὺ οἱ περισσότεροι δὲν παραδέχονται ψυχὴ, ἢ τὴν παραδέχονται μὲ τὸν δικό τους τρόπο, καὶ νὰ μὴν ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξία τῆς ψυχῆς, ποὺ μιὰ ψυχὴ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο, καθὼς μᾶς λέει ὁ Χριστός.

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχαν καὶ τὰ ψυχολογικὰ βιβλία, θὰ ἔχουμε λιγότερες αὐτοκτονίες, γιατί πολλοὶ ποὺ τὰ διαβάζουν, καταδικάζουν τὸν ἑαυτό τους, ἐνῶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διώχνει καὶ τὰ κληρονομικὰ καὶ σκορπάει καὶ χαρά. Ἐὰν τὸ ἐπανεκδώσετε, δώστε «τὰ πρωτεῖα στὰ Ἀναστάσιμα».

Μὲ πολλὴ ἀγάπη Χριστοῦ,

Ὁ ἀδελφός σας Μοναχός Παῖσιος

“ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ”

Περιοδικὴ ἔκδοση Ι.Ν. Ἀγ.Ζώνης ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκδότης: Ι.Ν. Ἀγ.Ζώνης • www.agiazoni.gr

Υπεύθυνος: Ἀρχιμ. Ἀνθιμος Ἡλιόπουλος

Ἀγίας Ζώνης 27Α, ΑΘΗΝΑ 11352 • τηλ.: 210 8674250

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012, Ἀριθ. Φυλ. 31

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Στοιχειοθεσία: “Ἀγία Ζώνη”

Τυπογραφικὴ Παραγωγή: ΛΥΧΝΙΑ, ΥΙΟΙ Θ. ΒΓΟΝΤΖΑ Α.Ε.

Ἀνδραβίδας 7, 13671 Χαμόμυλο ΑΧΑΡΝΩΝ • τηλ.: 210 3410436

Συνέντευξη μέ έναν ποιητή

Όδυσσέας Έλύτης

Από τί πάσχουμε κυρίως; Από μιά μόνιμο, πλήρη και κακοήγη ασυμφωνία μεταξύ του πνεύματος της εκάστοτε ήγεςίας μας και του «ήθους» πού χαρακτηρίζει τόν βαθύτερο ψυχικό πολιτισμό του έλληνικού λαού στο σύνολο του! Αύτή ή ασυμφωνία δέν είναι μιά συγκεκριμένη κακοδαιμονία, είναι όμως μιά αίτια πού έξηγει όλες τίς κακοδαιμονίες, μικρές και μεγάλες, του τόπου αυτού. Από τήν ήμέρα πού έγινε ή Έλλάδα κράτος έως σήμερα, οί πολιτικές πράξεις θά έλεγε κανένας ότι σχεδιάζονται και εκτελούνται έρήμην των αντιλήψεων για τή ζωή, και γενικότερα των ιδανικών πού είχε διαμορφώσει ο Έλληνισμός μέσα στην ύγιή κοινοτική του οργάνωση και στην παράδοση των μεγάλων αγώνων για τήν ανεξαρτησία του. Η φωνή του Μακρυγιάννη δέν έχει χάσει, ούτε σήμερα ακόμη, τήν επικαιρότητά της.

Κοιτάξτε: ο λαός αυτός, κατά κανόνα, εκλέγει τήν ήγεςία του. Και όμως, όταν αυτή αναλάβει τήν ευθύνη της εξουσίας -είτε τήν αριστοκρατία εκπροσωπεί είτε τήν αστική τάξη είτε τό προλεταριάτο-, κατά έναν μυστηριώδη τρόπο αποξενώνεται από τή βάση πού τήν ανέδειξε, και ένεργει σαν να βρισκόταν στο Τέξας ή στο Ουζμπεκιστάν!

Και δέν έχω αντίρρηση να τό ξαναπώ φανερά και πιο έντονα: ένας από τους κυριότερους παράγοντες των «παρεκκλίσεων» της ήγεςίας από τό ήθος του λαού μας, είναι ή εκ του άφανους και εκ των έξω «προστατευτική» κατεύθυνση. Αποτέλεσμα και αυτό της απώλειας του έρματος, της «παράδοσης». Αντιλαμβάνομαι ότι στην εποχή μας ή άλληλεξάρτηση των έθνοτήτων είναι τόση, πού ή πολιτική δέν μπορεί ν' άγνοήσει, ως έναν βαθμό, αυτό πού θά λέγαμε «γενικότερη σκοπιμότητα». Όμως, υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα στην «προσαρμοστική πολιτική» και στη δουλοπρέπεια! Αυτό είναι

τό πιο ευαίσθητο σημείο του ελληνικού λαού, «τό τιμιώτατόν του»! Και αυτό του καταπατούν συνεχώς, κατά τόν έξοργιστικότερο τρόπο, οί εκπρόσωποι του στην έπίσημη διεθνή σκηνή!

Κι εκείνο πού ξέρω είναι ότι μ' αυτά και μ' αυτά εφτάσαμε σε κάτι πού θά μου έπιτρέψετε να ονομάσω «ψευδοφάνεια». Έχουμε, δηλαδή, τήν τάση να παρουσιάζομαστε διαρκώς διαφορετικοί άπ' ό,τι πραγματικά είμαστε. Και δέν υπάρχει ασφαλέστερος δρόμος προς τήν άποτυχία, είτε σαν άτομο σταδιοδρομείς είτε σαν σύνολο, από τήν έλλειψη της γνησιότητας. Τό κακό πάει πολύ μακριά. Όλα τά διοικητικά μας συστήματα, οί κοινωνικοί μας θεσμοί, τά εκπαιδευτικά μας προγράμματα, αρχής γενομένης από τους Βαυαρούς, πάρθηκαν μέ προχειρότατο τρόπο από έξω, και κόπηκαν και ράφτηκαν όπως όπως επάνω σ' ένα σώμα μέ άλλες διαστάσεις και άλλους όρους άναπνοής.

Και δέν πρόκειται βέβαια για «προγονοπληξία». Τά λέω, άλλωστε, αυτά εγώ πού, σ' έναν τομέα όπως ο δικός μου, κήρυξα μέ φανατισμό τήν ανάγκη της επικοινωνίας μας μέ τό διεθνές πνεύμα, και πού σήμερα μέ έμπιστοσύνη αποβλέπω στη διαμόρφωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού σχήματος, όπου να έχει τή θέση της ή Έλλάδα. Μέ τή διαφορά ότι ο μηχανισμός της άφομοιώσεως των στοιχείων της προόδου πρέπει να λειτουργεί σωστά, και να βασίζεται σε μιά γερή και φυσιολογικά άναπτυγμένη παιδεία. Ένώ σ' έμας, όχι μόνον δέν λειτουργεί σωστά, αλλά δέν υπάρχει καν ο μηχανισμός αυτός για να λειτουργήσει!

Και μέ τή διαφορά ακόμη ότι, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, ή ήγετική μας τάξη, στο κεφάλαιο της ελληνικής παιδείας, έχει μαύρα μεσάνυχτα! Κοιτάξτε μέ προσοχή τά έντυπα πού εκδίδει ή ίδια, ή πού προτιμά να διαβάσει,

τά διαμερίσματα ὅπου κατοικεῖ, τίς διασκεδάσεις πού κάνει, τή στάση της ἀπέναντι στή ζωή. Οὔτε μιά σταγόνα γνησιότητος! Πῶς θέλετε, λοιπόν, ν' ἀναθρέψει σωστά τή νέα γενιά; Ἀπό τά πρῶτα διαβάσματα πού θά κάνει ἕνα παιδί ὡς τά διάφορα στοιχεῖα πού θά συναντήσῃ στό καθημερινό του περιβάλλον, καί πού θά διαμορφώσουν τό γοῦστο του, μιά συνεχῆ καί ἀδιάκοπη πλαστογραφία καί τίποτε ἄλλο!

Θά μοῦ πεῖτε: εἶσαι λογοτέχνης, καλαμαράς, καί βλέπεις τά πράγματα ἀπό τή μεριά πού σέ πονᾶνε. Ὁχι, καθόλου! Καί νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐπιμείνω. Ὅλα τά ἄλλα κακά πού θά μπορούσα νά καταγγεῖλω -ἡ ἔλλειψη οὐσιαστικῆς ἀποκεντρώσεως καί αὐτοδιοικήσεως, ἡ ἔλλειψη προγραμματισμοῦ γιά τήν πλουτοπαραγωγική ἀνάπτυξη τῆς χώρας, ἀκόμη καί ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἀσχεῖται ἡ ἐξωτερική μας πολιτική- εἶναι ζητήματα βαθύτερης ἐλληνικῆς παιδείας! Ἀπό τήν ἄποψη ὅτι μόνον αὕτη μπορεῖ νά προικίσῃ ἕναν ἡγέτη μέ τήν ἀπαραίτητη εὐαισθησία πού χρειάζεται γιά νά ἐνστερνιστεῖ, καί ἀντιστοιχῶς νά ἀποδώσῃ, τό ἥθος τοῦ λαοῦ. Γιατί αὐτός ὁ λαός, πού τήν ἔννοιάν του τήν ἔχουμε παραμορφώσῃ σέ σημῆος νά μὴν τήν ἀναγνωρίζουμε, αὐτός ἔχει φτιάξῃ ὅτι καλό ὑπάρχει - ἂν ὑπάρχει κάτι καλό σ' αὐτόν τόν τόπο! Καί αὐτός, στίς ὥρες τοῦ κινδύνου, καί στό πείσμα τῆς συστηματικῆς ἡττοπαθείας τῶν ἀρχηγῶν του, αἶρεται, χάρη σ' ἕναν ἀόρατο, εὐλογημένο μηχανισμό, στά ὕψη πού ἀπαιτεῖ τό θαῦμα! Ὅσο, λοιπόν, καί ἂν εἶναι λυπηρό, πρέπει νά τό πῶ: ὁ Ἑλληνισμός, γιά τήν ὥρα τουλάχιστον, ἐπέτυχε ὡς γένος, ἀλλ' ἀπέτυχε ὡς κράτος! Καί παρακαλῶ νύχτα μέρα τόν Θεό καί

τό μέλλον νά μέ διαφεύσουν.

Σέ μίαν αὐθεντική ἀναβίωση τῆς ὑγιοῦς κοινοτικῆς ὁργανώσεως τοῦ λαοῦ μας δέν εἶναι δυνατόν πιά νά ἐλπίζουμε - ἀλίμονο! Ἑκατόν τριάντα καί πλέον ἔτη ἀχρησίας εἶναι ἀρκετά γιά ν' ἀτροφήσουν ἀκόμη καί οἱ πῖο ζωντανοί θεσμοί. Ὡστόσο, ὑπάρχει τρόπος νά πλησιάσουμε, μέ σωφροσύνη καί μελέτη, στή λύση τοῦ προβλήματος, καί αὐτό σαφῶς πρός τήν πλευρά τῆς αὐτοδιοικήσεως, μέ τήν πῖο αὐστηρή της ἔννοια. Δέν εἶμαι ἀρμόδιος βέβαια νά σᾶς προτείνω σχέδια. Θά ἤθελα μόνο νά κάνω δύο παρατηρήσεις: ἡ μία εἶναι ὅτι κάθε ἀπόπειρα πρός τήν κατεύθυνση αὕτη θά πρέπει νά βασιστεῖ στή φυσική καί ἱστορική διαίρεση τῆς χώρας σέ μεγάλα διαμερίσματα, πού εἶναι μιά πραγματικότητα δοσμένη, καί ὅχι στή θεωρητική τῆς γεωοικονομίας, ὅπως ἀκουσα νά ὑποστηρίζεται ἀπό πολλούς. Θά εἶναι μεγάλο σφάλμα νά παραγνωριστοῦν οἱ ψυχολογικοί παράγοντες, ἀπό τοὺς ὁποῖους πολλές φορές ἐξαρτᾶται τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ ἄλλη παρατήρηση εἶναι ὅτι τά μεγάλα αὐτά διαμερίσματα (μέσα στά ἐλληνικά μέτρα πάντοτε) θά πρέπει νά ὑποδιαιρεθοῦν σέ πολλές μικρές μονάδες, στενότερες καί ἀπό τήν ἐπαρχία, μέ ἀρχές δικές τους καί μέ τή δυνατότητα γιά κοινοπραξίες, προπάντων σέ ὅτι ἀφορᾷ τή γεωργία. Γιατί ὁ πρῶτος ἀντικειμενικός σκοπός εἶναι νά λυτρωθεῖ ὁ πολίτης ἀπό τό «ταμπού» τῆς ἐξουσίας! Καί θά λυτρωθεῖ μόνον ἂν ἔχει τρόπο νά παρακολουθεῖ ἀπό κοντά ποῦ καί πῶς ἀξιοποιοῦνται οἱ θυσίες του, οἰκονομικές καί ἄλλες, πού σήμερα καταβροχθίζονται ἀπό ἕνα μακρινό καί ἀόρατο Φάντασμα.

Μιὰ φιλική γωνιά στοῦ διαδικτύου

www.agiazoni.gr

μοιραστεῖτε τήν μαζί μας

11 κανόνες που δέν διδάσκονται στὰ σχολεῖα

1. Ἡ ζωὴ δέν εἶναι δίκαιη - συνήθισέ το!
2. Ὁ κόσμος δέν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν αὐτοεκτίμησή σου. Περιμένει πρῶτα νὰ ἐπιτύχεις ἐσὺ ὁ ἴδιος κάτι, πρὶν αἰσθανθεῖς καλὰ μὲ τὸν ἑαυτό σου.
3. Δέν θὰ κερδίσεις 60.000 τὸν χρόνο τελειώνοντας τὸ σχολεῖο. Δέν πρόκειται νὰ γίνεις ἀντιπρόεδρος μὲ δωρεὰν αὐτοκίνητο καὶ κινητὸ τηλέφωνο, μέχρι νὰ τὰ κερδίσεις καὶ τὰ δύο.
4. Ἐὰν νομίζεις ὅτι ὁ καθηγητής σου εἶναι σκληρός, περίμενε μέχρι νὰ δεῖς τὸ ἀφεντικό.
5. Τὸ γύρισμα τῶν μπιφτεκιῶν δέν σοῦ μειώνει τὴν ἀξιοπρέπεια. Οἱ παπποῦδες σου εἶχαν μιὰ διαφορετικὴ λέξη γιὰ αὐτὴ τὴν ἐργασία: τὴν ἔλεγαν εὐκαιρία.
6. Ἐὰν τὰ μουσκέφεις, δέν φταῖνε οἱ γονεῖς σου. Γι' αὐτὸ μὴν κλαφουρίζεις γιὰ τὰ δικά σου λάθη, ἀλλὰ μάθε ἀπὸ αὐτά.
7. Πρὶν γεννηθεῖς, οἱ γονεῖς σου δέν ἦταν τόσο βαρετοὶ ὅσο εἶναι σήμερα. Ἐγιναν ἔτσι πληρώνοντας τοὺς λογαρισμοὺς σου, καθαρίζοντας τὰ ροῦχα σου καὶ ἀκούγοντάς σε νὰ λὲς πόσο «cool» εἶσαι. Πρὶν λοιπὸν σώσεις τὰ δάση ἀπὸ τὰ παρὰσιτα τῆς γενιᾶς τῶν γονιῶν σου, προσπάθησε νὰ καθαρίσεις τὴ ντουλάπα στὸ δωμάτιό σου.
8. Τὸ σχολεῖο μπορεῖ νὰ ἔχει βρεῖ τὸν τρόπο νὰ ἐξαλείψει τὶς διαφορὲς μεταξὺ κερδισμένων καὶ χαμένων, ἀλλὰ ἡ ζωὴ ὄχι. Μερικὰ σχολεῖα ἔχουν ἀπορρίψει τὶς ἀρνητικὲς βαθμολογίες καὶ θὰ σοῦ δώσουν ὅσες εὐκαιρίες θέλεις γιὰ νὰ βρεῖς τὴ σωστὴ ἀπάντηση. Αὐτὴ ἡ κατάσταση δέν μοιάζει οὔτε στὸ ἐλάχιστο μὲ τὴν πραγματικὴ ζωὴ.
9. Ἡ ζωὴ δέν εἶναι χωρισμένη σὲ ἐξάμηνα. Δέν ὑπάρχουν ὁλόκληρα καλοκαίρια διακοπῶν καὶ πολὺ λίγοι ὑπάλληλοι εἶναι διατεθειμένοι νὰ σὲ βοηθήσουν νὰ «βρεῖς» τὸν ἑαυτό σου. Αὐτὸ μπορεῖς νὰ τὸ κάνεις στὸν ἐλεύθερο χρόνο σου.
10. Ἡ τηλεόραση δέν εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ. Στὴ πραγματικὴ ζωὴ οἱ ἄνθρωποι εἶναι στίς δουλειές τους καὶ ὄχι στὰ μπάρ καὶ στὰ καφενεῖα.
11. Νὰ εἶσαι εὐγενικὸς μὲ τοὺς σπασίκλης. Στὸ τέλος μᾶλλον θὰ καταλήξεις νὰ δουλεύεις γιὰ ἕναν ἀπὸ αὐτούς.

Bill Gates